

STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

DLA GMINY KRUKLANKI

NA LATA 2026-2036

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	3
WSPÓŁCZESNE WYZWANIA SPOŁECZNE	4
Metodologia opracowania Strategii	8
Podstawy prawne.....	10
Nawiązanie do nadrzędnych dokumentów strategicznych	12
<i>Dokumenty europejskie.....</i>	<i>12</i>
<i>Dokumenty krajowe</i>	<i>13</i>
<i>Dokumenty regionalne.....</i>	<i>14</i>
DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ	15
Podstawowe informacje o gminie Kruklanki	15
Uwarunkowania demograficzne	16
Gminny system pomocy społecznej.....	22
Rodzina w strukturze wsparcia społecznego	27
Sytuacja społeczno-gospodarcza i rynek pracy.....	34
Zdrowie psychiczne	49
Wsparcie społeczne dla osób starszych i z niepełnosprawnościami	52
Profilaktyka i wsparcie w obszarze uzależnień	59
Przeciwdziałanie przemocy domowej.....	66
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	74
Perspektywa rozwoju społecznego – misja i wizja gminy Kruklanki.....	75
Strategiczne kierunki polityki społecznej.....	76
<i>Cel strategiczny nr 1 – Wzmacnianie rodzin i tworzenie dobrych warunków dla rozwoju dzieci i młodzieży.....</i>	<i>77</i>
<i>Cel strategiczny nr 2 – Aktywizacja seniorów i wsparcie osób z niepełnosprawnościami.</i>	<i>81</i>
<i>Cel strategiczny nr 3 – Zapobieganie uzależnieniom i wzmacnianie działań profilaktycznych.</i>	<i>86</i>
<i>Cel strategiczny nr 4 – Budowanie bezpiecznej społeczności wolnej od przemocy.</i>	<i>91</i>
<i>Cel strategiczny nr 5 – Wzmacnianie samodzielności ekonomicznej mieszkańców oraz przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.....</i>	<i>94</i>

<i>Cel strategiczny nr 6 – Wzmacnianie dobrostanu psychicznego i dostępności wsparcia dla mieszkańców.....</i>	<i>97</i>
Prognoza zmian w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	99
Ramy finansowe Strategii	102
Mechanizmy wdrażania oraz aktualizacji Strategii	103
Komunikacja społeczna i promocja Strategii	106
Monitorowanie postępów i ocena efektów	107
W KIERUNKU ZMIAN – PODSUMOWANIE I WNIOSKI.....	113
Bibliografia.....	115
Spis rysunków, tabel, wykresów.....	116
Spis rysunków.....	116
Spis tabel	116
Spis wykresów.....	117

WYKAZ SKRÓTÓW

DPS	dom pomocy społecznej
GKRPA	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kruklankach
BiOKGK	Biblioteka i Ośrodek Kultury Gminy Kruklanki
CIS	Centrum Integracji Społecznej
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kruklankach
GPKI	Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Uzależnień
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IPIN	Instytut Psychiatrii i Neurologii
KCPU	Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom
KGW	Koło Gospodyń Wiejskich
KIS	Klub Integracji Społecznej
KPP	Komenda Powiatowa Policji w Giżycku
KSRG	Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy
NGO	organizacja pozarządowa (ang. <i>non-governmental organization</i>)
NK	procedura „Niebieskie Karty”
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
ORE	Ośrodek Rozwoju Edukacji
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Giżycku
PES	podmioty ekonomii społecznej
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
POZ	podstawowa opieka zdrowotna
pp.	punkt procentowy
PUP	Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku
PWD	Placówka Wsparcia Dziennego
ŚDS	Środowiskowy Dom Samopomocy
UG	Urząd Gminy w Kruklankach
WTZ	Warsztat Terapii Zajęciowej
ZI	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

WSPÓŁCZESNE WYZWANIA SPOŁECZNE

Dynamiczne przemiany zachodzące we współczesnym świecie wpływają na wszystkie obszary życia społecznego, generując nowe wyzwania, a także przekształcając charakter już istniejących problemów. Procesy takie jak zmiany demograficzne, rozwój technologiczny, urbanizacja czy zmiany na rynku pracy oddziałują na funkcjonowanie jednostek, rodzin oraz całych społeczności lokalnych.

Współczesne problemy społeczne mają złożony i wielowymiarowy charakter, co utrudnia ich jednoznaczną identyfikację oraz skuteczne przeciwdziałanie. Zjawiska takie jak ubóstwo, bezrobocie, wykluczenie społeczne, starzenie się społeczeństwa czy problemy zdrowia psychicznego wymagają podejścia uwzględniającego zarówno ich przyczyny, jak i konsekwencje.

Polityka społeczna wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym. Cele polityki społecznej obejmują zaspokajanie potrzeb członków społeczeństwa i kształtowanie pozytywnych stosunków społecznych oraz wspieranie sprawnego funkcjonowania instytucji poprzez ugruntowanie społecznych norm oraz wartości, które wpływają na procesy decyzyjne¹. W kontekście Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, realizacja tych celów pozwala tworzyć spójne i skuteczne mechanizmy wsparcia społecznego, odpowiadające realnym potrzebom obywateli.

Istotnym elementem analizy współczesnych wyzwań społecznych jest także uwzględnienie kontekstu lokalnego, który determinuje skalę i specyfikę występujących problemów. Czynniki takie jak struktura demograficzna, poziom rozwoju gospodarczego, dostępność usług społecznych czy kapitał społeczny wpływają na sposób, w jaki dane zjawiska się przejawiają oraz jakie działania są najbardziej adekwatne w odpowiedzi na nie.

¹ Szatur-Jaworska B., Polityka społeczna – konceptualizacja pojęcia. W: B. Szatur-Jaworska, B. Rysz-Kowalczyk, J. Petelczyc. Perspektywa cyklu i biegu życia w polityce społecznej. Warszawa: Dom Wydawniczy ELIPSA., 2021, s. 71.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi kluczowy dokument wyznaczający kierunki działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania spójności społecznej. Jej opracowanie wynika z potrzeby systemowego reagowania na zmieniające się uwarunkowania demograficzne, ekonomiczne i społeczne, które wpływają na funkcjonowanie lokalnej wspólnoty².

Współcześnie gminy mierzą się z wieloma wyzwaniami, wśród których szczególne znaczenie mają: ubóstwo i wykluczenie społeczne, bezrobocie (zwłaszcza długotrwałe), starzenie się społeczeństwa, problemy rodzinne i opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, a także ograniczony dostęp do usług społecznych i zdrowotnych. Istotnym zagadnieniem jest również integracja osób z niepełnosprawnościami oraz wsparcie osób starszych, które coraz częściej wymagają kompleksowej opieki.

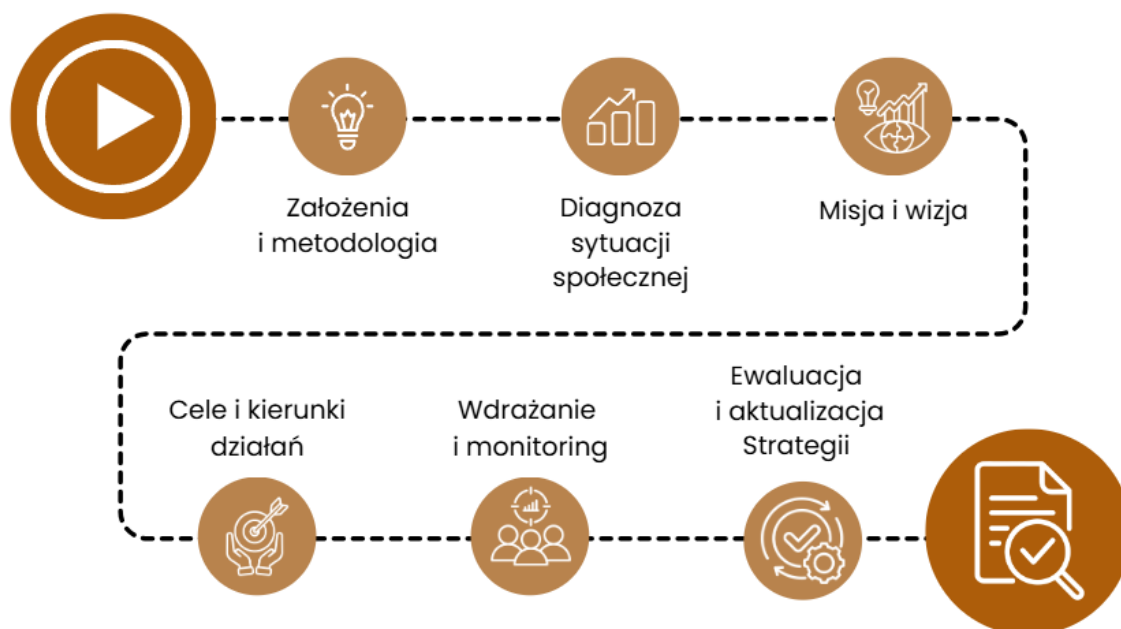

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wymagane jest zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Dokument ten wyznacza najważniejsze kierunki działań w celu zmiany i rozwiązania niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie gminy. Strategia uwzględnia potrzebę wzmacniania kapitału społecznego poprzez rozwój aktywności obywatelskiej, wspieranie organizacji pozarządowych oraz budowanie partnerstw lokalnych. Kluczowe jest podejście oparte na profilaktyce i wczesnej interwencji, które pozwala ograniczać skalę problemów społecznych, zanim przybiorą one charakter trwały.

² Kacprzak, A., Gońda, M., & Kudlińska-Chróścicka, I., Problemy społeczne. Trwałość i zmienność w dynamicznej rzeczywistości. Księga jubileuszowa z okazji 45-lecia pracy naukowej i dydaktycznej Profesor Jolanty Grotowskiej-Leder, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2022, s. 11.

Rysunek 1. Proces powstawania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

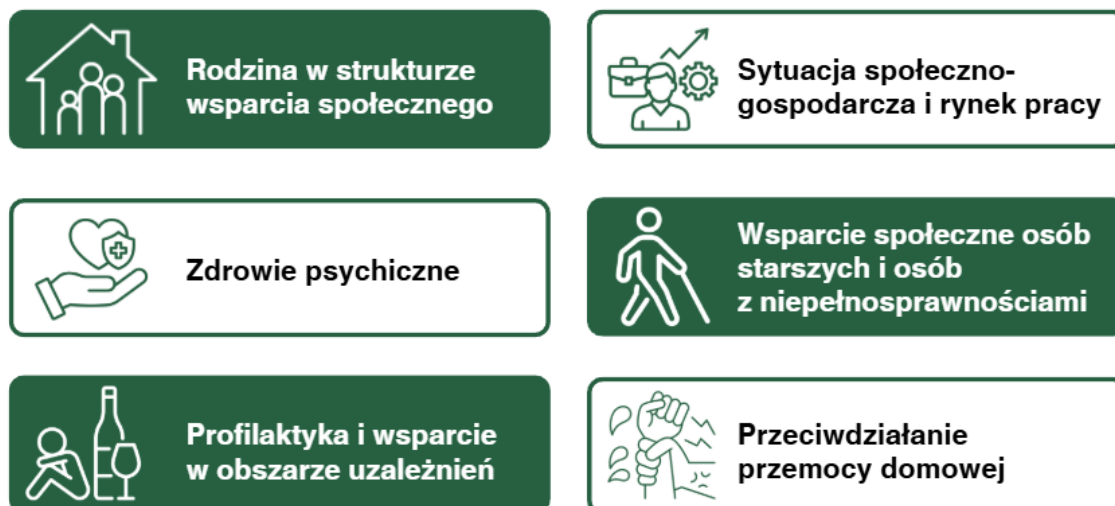
Źródło: opracowanie własne

Dokument opiera się na diagnozie sytuacji społecznej Gminy³, identyfikuje grupy szczególnie narażone na wykluczenie oraz wyznacza cele i działania, których realizacja przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Strategia zakłada efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów oraz środków finansowych, a także stały monitoring i ewaluację podejmowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036 obejmuje diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową, w której przedstawiono misję, wizję, cele, zadania, ramy finansowe, zakładane rezultaty, a także system wdrażania, monitoringu i ewaluacji. Diagnoza objęła następujące obszary problematyki społecznej:

³ Każdorazowe wskazanie w treści dokumentu określenia „Gmina” oznacza „gminę Kruklanki”.

Rysunek 2. Obszary problemowe sytuacji społecznej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Realizacja dokumentu wymaga współpracy wszystkich interesariuszy – władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji społecznych, sektora prywatnego oraz samych mieszkańców – ponieważ tylko wspólne działania mogą przynieść trwałe i realne efekty społeczne.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi kompleksowy dokument wyznaczający kierunki działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Gminy, wzmocnienia spójności społecznej oraz przeciwdziałania wykluczeniu i marginalizacji. Uwzględnia zarówno diagnozę lokalnych potrzeb, jak i plan działań obejmujący cele, zadania, środki finansowe oraz mechanizmy monitoringu i ewaluacji, zapewniając skuteczne, spójne i długofalowe wsparcie społeczne.

Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036 jest podstawowym dokumentem w obszarze polityki społecznej, wyznaczającym długofalowe kierunki działań.

Dokument ten określa ramy prowadzenia polityki społecznej Gminy w perspektywie wieloletniej, koncentrując się na identyfikacji i ograniczaniu problemów społecznych oraz wzmacnianiu potencjału lokalnej społeczności. Przyjęty horyzont czasowy umożliwia planowanie działań w sposób spójny, systemowy i zorientowany na trwałe efekty, odpowiadające na zróżnicowane potrzeby mieszkańców.

Z uwagi na ustawowy obowiązek opracowania Strategii oraz jej znaczenie dla zarządzania rozwojem społecznym, dokument ten został przygotowany z uwzględnieniem zapisów i kierunków interwencji wynikających z dokumentów nadrzędnych – zarówno na poziomie europejskim, krajowym, jak i regionalnym. Zapewnienie tej spójności stanowi warunek skutecznej realizacji założonych celów oraz efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów.

Strategia pełni funkcję nadrzędną wobec programów o charakterze wykonawczym, w tym w szczególności programów profilaktycznych z zakresu uzależnień i przemocy, wspierających rodzinę czy współpracę z organizacjami pozarządowymi. Wyznacza ramy kierunkowe oraz priorytety działań, integrując podejmowane inicjatywy w jeden spójny system interwencji społecznej.

Struktura dokumentu opiera się na wyodrębnionych częściach odpowiadających kolejnym etapom procesu strategicznego – od rozpoznania i analizy sytuacji społecznej, przez określenie kierunków interwencji, aż po wskazanie działań służących osiągnięciu założonych celów. Przyjęty układ zapewnia spójność pomiędzy diagnozą a częścią wdrożeniową, umożliwiając przełożenie zidentyfikowanych potrzeb na konkretne rozwiązania i instrumenty działania.

Tabela 1. Etapy opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Etap	Charakterystyka	
Część diagnostyczna	Obejmuje charakterystykę Gminy oraz identyfikację występujących problemów społecznych w oparciu o dostępne dane empiryczne. Jej celem jest zgromadzenie i pogłębienie wiedzy na temat lokalnej społeczności, a także weryfikacja dotychczasowych informacji. W ramach diagnozy określono zasoby Gminy, a także zidentyfikowano istniejące deficyty, bariery rozwojowe oraz najważniejsze wyzwania społeczne. Opracowana diagnoza umożliwia trafne określenie priorytetów rozwojowych, wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych oraz zaplanowanie adekwatnych działań odpowiadających na zidentyfikowane potrzeby i problemy społeczne.	
Część programowa	Określa kierunki rozwoju oraz sposoby osiągnięcia założonych celów. Obejmuje ona wypracowanie wizji i misji, a także sformułowanie celów strategicznych i operacyjnych. Na tej podstawie opracowywane są konkretne zadania, których realizacja ma przyczynić się do poprawy sytuacji społecznej. Integralną częścią tego etapu są również kwestie finansowe, w tym planowanie budżetu, a także określenie wskaźników służących monitorowaniu postępów. Istotnym warunkiem skuteczności Strategii jest właściwe zaplanowanie mechanizmów jej wdrażania, systematycznego monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji, co umożliwia dostosowywanie działań do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb społecznych.	

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązujących przepisów prawa, które określają zadania administracji publicznej w zakresie polityki społecznej. Dokument jest zgodny z regulacjami dotyczącymi funkcjonowania pomocy społecznej oraz innych form wsparcia. Poniżej przedstawiono najważniejsze akty prawne stanowiące podstawę opracowania i realizacji Strategii.

Rysunek 3. Kluczowe akty prawne stanowiące podstawę opracowania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

PODSTAWOWE AKTY PRAWNE:
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego
ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego
ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej
ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych
AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA:
ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich
AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM:
ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
ustawa z dnia 11 czerwca 2026 r. o osobach starszych i koordynacji opieki długoterminowej

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO:

ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia

ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym

ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych

ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych

ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym

ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego

ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028

ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE:

ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU:

ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji

ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzenia pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Nawiązanie do nadrzędnych dokumentów strategicznych

W niniejszym rozdziale przedstawiono najważniejsze krajowe dokumenty strategiczne i prawne, które stanowią podstawę kształtowania polityki społecznej. Wskazanie tych aktów umożliwia powiązanie lokalnych działań gminy z obowiązującymi wytycznymi i priorytetami na poziomie krajowym. Dokumenty te stanowią punkt odniesienia dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036.

Dokumenty europejskie

- **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju**, wskazująca m.in. na konieczność likwidacji skrajnego ubóstwa i głodu, wspierania rozwoju gospodarczego opartego na godnej i efektywnej pracy, a także ograniczania nierówności społecznych.
- **Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych**, ustanawiający katalog podstawowych praw w sferze gospodarczej, społecznej i kulturalnej, gwarantując ich równe stosowanie bez dyskryminacji oraz zobowiązując państwa do zapewnienia ochrony m.in. prawa do pracy, zabezpieczenia społecznego, ochrony zdrowia, edukacji oraz uczestnictwa w życiu kulturalnym.
- **Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych**, akcentująca potrzebę poszanowania godności, niezależności oraz równego traktowania osób z niepełnosprawnościami, a także zapewnienia im braku dyskryminacji, równych możliwości i pełnego udziału w życiu społecznym, niezależnie od rodzaju czy stopnia niepełnosprawności.
- **Europejski Filar Praw Socjalnych**, określający zestaw dwudziestu zasad ukierunkowanych na wzmacnianie praw obywateli Unii Europejskiej, w tym poprzez zapewnienie równych szans na rynku pracy, godziwych warunków zatrudnienia oraz właściwego poziomu ochrony socjalnej i integracji społecznej.

Dokumenty krajowe

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁴.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

⁴ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036 są: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030, „Wielkie Jeziora Mazurskie 2030 – Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego” oraz Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Giżyckim na lata 2019-2026. Istotnym dokumentem na poziomie lokalnym jest również Strategia Rozwoju Gminy Kruklanki na lata 2022-2030. Dokument ten określa kierunki rozwoju Gminy, które pozostają bezpośrednio związane z przeciwdziałaniem problemom społecznym i poprawą jakości życia mieszkańców. Jej wizja brzmi: **„Gmina Kruklanki – tu chce się żyć”**, natomiast misją jest tworzenie warunków dla wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju Gminy, we współpracy z mieszkańcami, samorządami, instytucjami publicznymi, sektorem gospodarczym i organizacjami pozarządowymi.

Celem głównym Strategii jest wzrost konkurencyjności Gminy Kruklanki w zakresie atrakcyjności turystycznej, warunków życia oraz warunków prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej, a także zapewnienie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego. W ramach Strategii wyznaczono także trzy cele strategiczne:

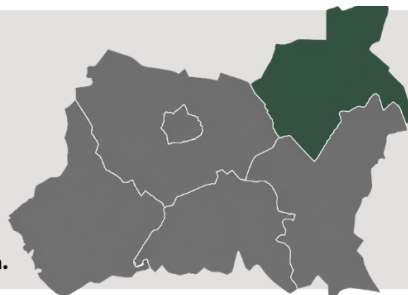
1. **Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Kruklanki;**
2. **Rozwój potencjału turystycznego i ochrona środowiska naturalnego Gminy Kruklanki;**
3. **Rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa.**

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Podstawowe

O GMINIE

Gmina wiejska Kruklanki położona jest w powiecie giżyckim, w województwie warmińsko-mazurskim. Na jej sieć osadniczą składa się **12 sołectw**. Gmina Kruklanki graniczy z gminami: Wydminy, Pozezdrze, Banie Mazurskie, Kowale Oleckie, Świętajno. Powierzchnia Gminy wynosi **201,6 km²**, co stanowi **18,0% powierzchni Powiatu** oraz **0,83% powierzchni Województwa**.

GŁÓWNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

- Biblioteka i Ośrodek Kultury Gminy Kruklanki

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kruklankach

EDUKACJA

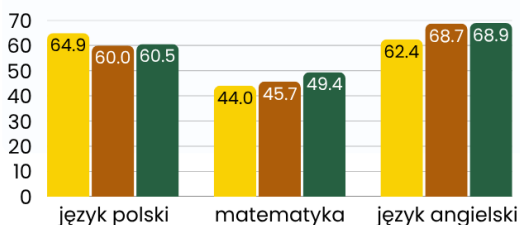
Szkoła Podstawowa im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Kruklankach z 2 oddziałami przedszkolnymi

Niepubliczny punkt przedszkolny „Chatka Puchatka”

Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2026 roku uczniów z gminy Kruklanki, powiatu giżyckiego i województwa warmińsko-mazurskiego

● gmina ● powiat ● województwo

OCHRONA ZDROWIA

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie ogółem	42	1
liczba porad w ramach POZ	250 484	4 445
liczba porad POZ udzielone na 1 mieszkańca	4,7	1,5

W 2025 roku do Szkoły Podstawowej w Kruklankach uczęszczało **221 uczniów**.

W ramach wychowania przedszkolnego funkcjonował niepubliczny punkt przedszkolny „Chatka Puchatka” prowadzący działalność przy Bibliotece i Ośrodku Kultury Gminy Kruklanki, do którego uczęszczało średnio **37 dzieci miesięcznie**.

Ponadto w Szkole Podstawowej w Kruklankach działały 2 oddziały przedszkolne, do których w roku szkolnym 2025/2026 uczęszczało **37 dzieci**.

Na przestrzeni lat liczba uczniów wzrosła z 214 do 221, czyli o **3,3%**.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Za bezpieczeństwo w Gminie odpowiadają:

Komenda Powiatowa Policji w Giżycku

członkowie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Kruklankach i w Jeziorowskich

Podmioty te nie tylko zapewniają odpowiedni poziom bezpieczeństwa mieszkańców, ale prowadzą również szeroką działalność profilaktyczną i prospołeczną.

Źródło: Raport o stanie Gminy Kruklanki za 2025 i 2026 rok; dane statystyczne za 2025 i 2026 rok [BDL GUS]

Podstawę do określenia najważniejszych obszarów wymagających wsparcia oraz zaplanowania działań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki stanowią wyniki Diagnozy Problemów Społecznych na terenie Gminy Kruklanki. Jej celem było rozpoznanie aktualnej skali oraz określenie głównych problemów społecznych występujących w lokalnej społeczności.

Diagnoza obejmowała analizę wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców Gminy, dotyczących m.in. problemów alkoholowych, nikotynowych i narkotykowych, przemocy, korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, hazardu oraz innych uzależnień behawioralnych, problemów społecznych, rynku pracy, ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zdrowia psychicznego. Badanie przeprowadzono w 2025 roku z wykorzystaniem techniki CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interview*), polegającej na samodzielnym wypełnianiu przez respondentów kwestionariusza ankiety dostępnego online. W badaniu udział wzięło łącznie 171 osób – 123 uczniów oraz 48 dorosłych mieszkańców Gminy⁵.

Wnioski przedstawione na końcu poszczególnych rozdziałów stanowią syntetyczne podsumowanie najważniejszych ustaleń wynikających z przeprowadzonej Diagnozy. Zostały one uporządkowane według głównych obszarów problemowych i wskazują na kwestie, które wymagają szczególnej uwagi oraz uwzględnienia w planowaniu dalszych działań na rzecz mieszkańców gminy Kruklanki.

⁵ Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Kruklanki w 2025 roku

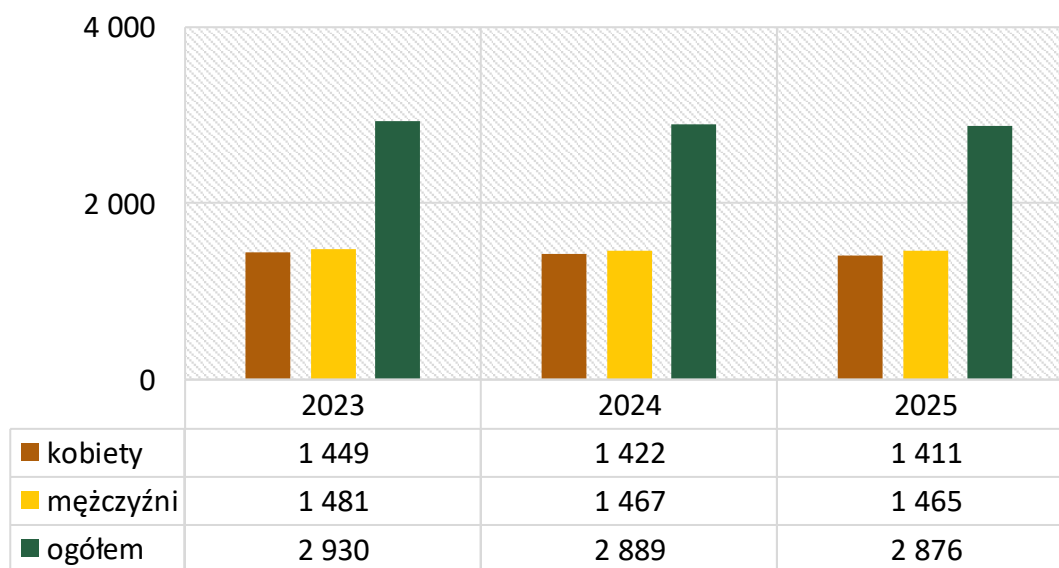
Uwarunkowania demograficzne

Niniejszy rozdział ma na celu przedstawienie kluczowych uwarunkowań społecznych, które stanowią punkt wyjścia do dalszych analiz oraz formułowania celów i kierunków działań w ramach Strategii.

Uwarunkowania społeczne stanowią istotne tło dla diagnozy oraz planowania działań w obszarze polityki społecznej. Obejmują one zespół czynników demograficznych, ekonomicznych i kulturowych, które wpływają na jakość życia mieszkańców, ich potrzeby oraz skalę i charakter występujących problemów społecznych. Współczesne przemiany społeczne, takie jak starzenie się społeczeństwa, zmiany w strukturze rodzin, migracje czy przeobrażenia rynku pracy, determinują nowe wyzwania dla instytucji publicznych i systemu wsparcia społecznego. Analiza tych uwarunkowań pozwala lepiej zrozumieć mechanizmy powstawania trudności społecznych oraz wskazać obszary wymagające szczególnej interwencji.

W 2025 roku gminę Kruklanki zamieszkiwało 2 876 osób, z czego 1 411 to kobiety, a 1 465 – mężczyźni. Analizując sytuację demograficzną Gminy w latach 2023-2025, zauważalny był stopniowy spadek liczby mieszkańców, kształtujący się na poziomie 1,8%. Biorąc pod uwagę podział na płeć, we wszystkich analizowanych latach widoczna była niewielka przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kruklanki w latach 2023-2025

Źródło: GUS BDL

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Kruklanki w 2025 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -3,47, co oznacza, że przyjmował wyższą wartość w porównaniu do powiatu giżyckiego (-6,37) i województwa warmińsko-mazurskiego (-5,29). Na przestrzeni lat 2023-2025 w gminie Kruklanki zauważalny był wzrost wartości przyrostu naturalnego na 1 000 ludności, natomiast w powiecie giżyckim występowały niewielkie wahania wartości, a w województwie warmińsko-mazurskim zaobserwowano ich spadek.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Kruklanki w porównaniu do powiatu giżyckiego i województwa warmińsko-mazurskiego na przestrzeni lat 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
gmina Kruklanki	-9,87	-6,88	-3,47
powiat giżycki	-6,19	-6,38	-6,37
województwo warmińsko-mazurskie	-4,48	-4,71	-5,29

Źródło: GUS BDL

Struktura ludności w gminie Kruklanki według ekonomicznych grup wieku w roku 2025 przedstawiała się następująco:

- 13,8% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 63,2% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 22,9% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni lat 2023-2025 dostrzec można było spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności o 1,0 pp. W przypadku odsetka osób w wieku poprodukcyjnym zauważalny był systematyczny wzrost, który na przestrzeni analizowanych lat wyniósł 1,7 pp. Udział osób w wieku produkcyjnym zmniejszył się z 64,0% w 2023 roku do 63,2% w 2025 roku. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w gminie Kruklanki prezentuje się na zbliżonym poziomie w odniesieniu do wskaźników w powiecie giżyckim i województwie warmińsko-mazurskim. W 2025 roku w Powiecie było to 12,9% osób w wieku przedprodukcyjnym, 61,6% w wieku produkcyjnym oraz 25,5%

w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Województwie – 13,7% osób w wieku przedprodukcyjnym, 62,0% w wieku produkcyjnym oraz 24,4% w wieku poprodukcyjnym⁶.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Kruklanki w latach 2023-2025 (w procentach)

wyszczególnienie	2023	2024	2025
wiek przedprodukcyjny	14,8	14,0	13,8
wiek produkcyjny	64,0	63,9	63,2
wiek poprodukcyjny	21,2	22,1	22,9

Źródło: GUS BDL

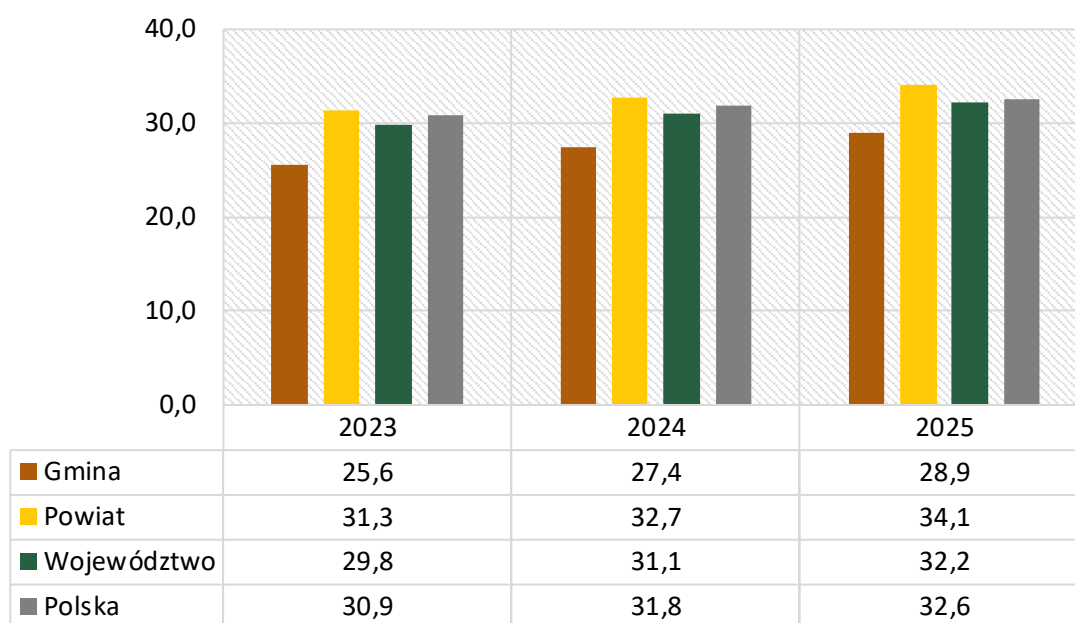
Zachodzący proces starzejącego się społeczeństwa szczególnie widoczny jest w przypadku współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, określającego stosunek liczby osób w starszym wieku (65 lat i więcej) do liczby osób w wieku 15-64 lata⁷.

Analiza danych wskazuje na systematyczny wzrost wskaźnika wszystkich analizowanych jednostek, co świadczy o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa. W 2023 roku najniższą wartość odnotowano w gminie Kruklanki (25,6), z kolei najwyższą w powiecie giżyckim (31,3). W 2024 roku najniższą wartość występowała w gminie Kruklanki (27,4), natomiast najwyższa w powiecie giżyckim (32,7). W 2025 roku najniższą wartość ponownie odnotowano w gminie Kruklanki (28,9), a najwyższą w powiecie giżyckim (34,1). Wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz Polski również systematycznie wzrastały w analizowanym okresie. Zachodzące zmiany demograficzne świadczą o nasilającym się procesie demograficznego starzenia się społeczeństwa i tym samym prowadzą do niekorzystnych tendencji w wielu obszarach, m.in. ekonomicznym, zdrowotnym i społecznym.

⁶ GUS BDL

⁷ <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3953,pojecie.html>

Wykres 2. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2023-2025

Źródło: GUS BDL

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE I WYZWANIA ROZWOJOWE

**Spadek liczby ludności
w ostatnich 3 latach o 1,8%**

Systematycznie malejąca liczba mieszkańców może wpłynąć negatywnie na potencjał rozwojowy Gminy.

**Wzrost udziału osób w wieku
poprodukcyjnym w ogólnej liczbie
ludności o 1,7 pp. oraz wzrost
współczynnika obciążenia
demograficznego osobami
starszymi**

Starzejące się społeczeństwo generuje rosnące potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej, usług społecznych i wsparcia seniorów, co w dłuższym okresie może wpłynąć na obciążenie budżetu Gminy i systemu lokalnej opieki.

**Utrzymujący się ujemny przyrost
naturalny**

Ujemny przyrost naturalny prowadzi do stopniowego kurczenia się populacji, powodując zmniejszenie liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, aktywnych zawodowo, ogranicza potencjał rozwoju gospodarczego oraz zwiększa obciążenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej.

**Spadek udziału osób w wieku
przedprodukcyjnym w ogólnej
liczbie ludności**

Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym prowadzi do wolniejszego wzrostu gospodarczego, większego obciążenia systemu emerytalnego i ochrony zdrowia oraz trudności w utrzymaniu rozwoju społecznego i gospodarczego.

Gminny system pomocy społecznej

Niniejszy rozdział omawia znaczenie systemu pomocy społecznej jako kluczowego elementu lokalnej polityki społecznej, który wspiera mieszkańców w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i wzmacnia spójność społeczności lokalnej.

W dalszej części przedstawiono funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklankach, strukturę instytucjonalną, podstawy prawne oraz zakres realizowanych działań. Analiza obejmuje również dane dotyczące liczby beneficjentów, form udzielanego wsparcia oraz przyczyn przyznawania świadczeń, co pozwala lepiej zrozumieć potrzeby mieszkańców i efektywność lokalnego systemu pomocy społecznej.

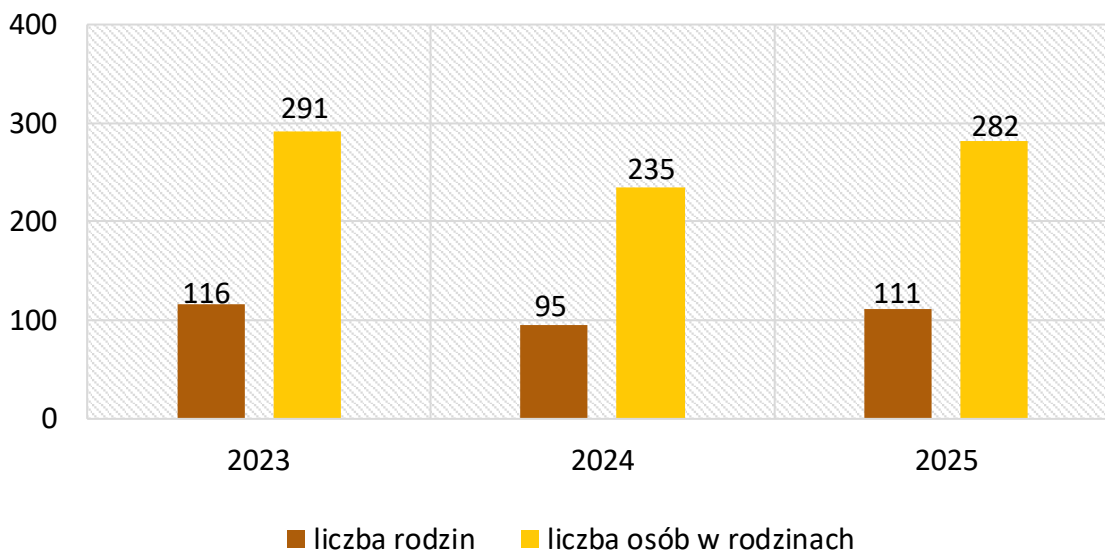
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości⁸.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kruklankach**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy Kruklanki.

W 2025 roku pomocą społeczną objętych było 111 rodzin, w 2024 roku – 95 rodzin, natomiast w 2023 roku – 116 rodzin. Wahania widoczne były również w przypadku liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanym analizie były to 282 osoby, w 2024 roku – 235 osób, natomiast w roku 2023 – 291.

⁸ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 639).

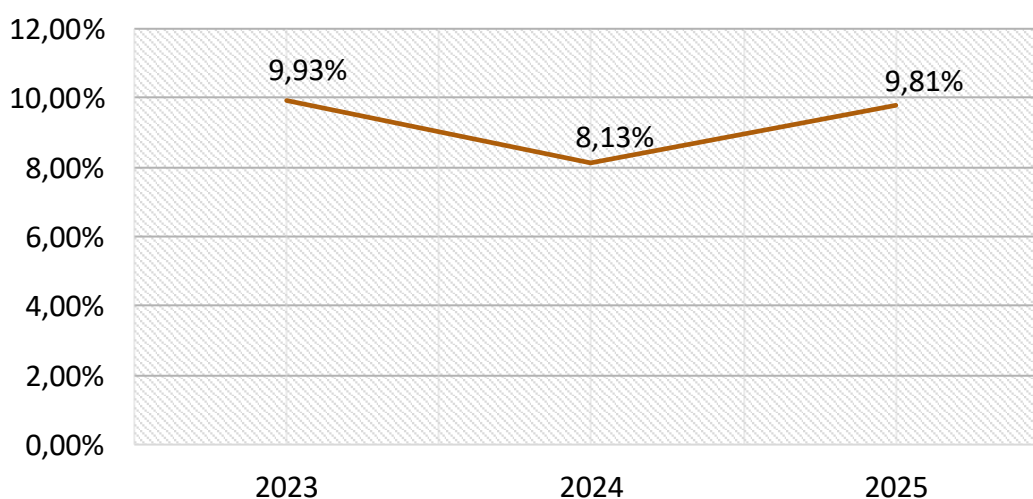
Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kruklanki w latach 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2023-2025 wartość tego wskaźnika w gminie Kruklanki ulegała wahaniom: w roku 2023 było to 9,93%, w 2024 roku – 8,13%, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 9,81%.

Wykres 4. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2025 roku z tego typu pomocy korzystały 72 osoby w wieku przedprodukcyjnym, 79 osób w wieku produkcyjnym oraz 31 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna była niewielka dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 104, liczba mężczyzn – 78). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2023-2025 dostrzec można wahania liczby osób w wieku poprodukcyjnym, z kolei liczba beneficjentów pomocy społecznej w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym ulegała wzrostowi. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2023-2025

wiek	2023		2024		2025	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	63	37	71	41	72	42
produkcyjny	64	43	67	38	79	47
poprodukcyjny	26	14	21	14	31	15
ogółem	153	94	159	93	182	104

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok

W 2025 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 68 mieszkańcom gminy Kruklanki, natomiast świadczenie niepieniężne 81 osobom. Na przestrzeni lat 2023-2025 widoczne były wahania liczby osób pobierających świadczenia pieniężne, jak i niepieniężne. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
świadczenie niepieniężne	72	68	81
świadczenie pieniężne	82	62	68

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W omawianym okresie ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w Gminie ulegała nieznacznym wahaniom – w 2023 roku było to 81 mieszkańców Gminy, w 2024 roku – 74, natomiast w 2025 roku – 75 osób.

W 2025 roku liczba kobiet była wyższa od liczby mężczyzn, podobnie jak w latach 2023-2024. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

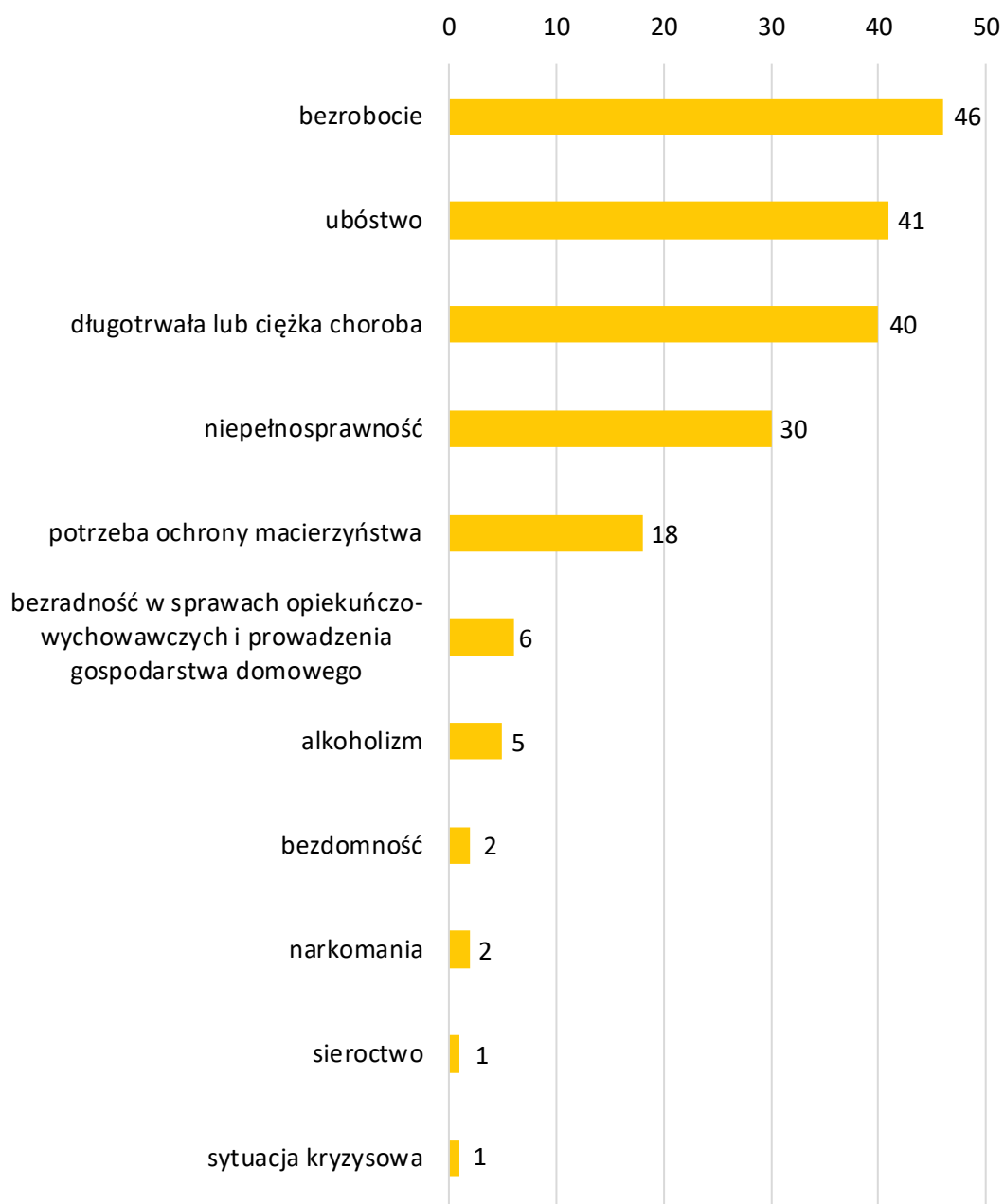
Tabela 6. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2023-2025

płeć	2023	2024	2025
kobiety	47	48	48
mężczyźni	34	26	27
ogółem	81	74	75

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 i 2025 rok

W 2025 roku najczęstszym powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w gminie Kruklanki było bezrobocie – z tego powodu pomoc otrzymało 46 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej, znajdowało się ubóstwo – 41 rodzin, natomiast na trzecim długotrwała lub ciężka choroba – 40 rodzin. Kolejnym powodem była niepełnosprawność, z powodu której pomoc otrzymało 30 rodzin. Ponadto 18 rodzin skorzystało z pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, 6 rodzin z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a 5 rodzin z powodu alkoholizmu. W mniejszej liczbie przypadków przyczyną udzielenia pomocy była bezdomność oraz narkomania – po 2 rodziny, a także sieroctwo i sytuacja kryzysowa – po 1 rodzinie.

Wykres 5. Powody udzielania świadczeń w 2025 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE I WYZWANIA ROZWOJOWE

**Bezrobocie oraz ubóstwo
jako główne przyczyny
wsparcia**

Bezrobocie oraz ubóstwo pozostają najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w Gminie. Wskazuje to na potrzebę rozwijania systemu wsparcia i usług społecznych skierowanych do osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a także ich rodzin.

**Zwiększenie liczby osób
w wieku produkcyjnym
korzystających z pomocy
społecznej oraz wahań
w grupie osób w wieku
poprodukcyjnym**

W analizowanym okresie widoczny jest wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym korzystających z pomocy społecznej, natomiast w grupie osób w wieku poprodukcyjnym obserwuje się wahania. Zjawisko to wskazuje na zmieniające się potrzeby mieszkańców oraz konieczność dostosowywania systemu wsparcia do sytuacji poszczególnych grup społecznych. W kolejnych latach tendencja ta może się pogłębiać.

WNIOSKI Z DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH:

W ocenie dorosłych mieszkańców Gminy Kruklanki najpoważniejszym problemem społecznym są uzależnienia wśród osób dorosłych (33,3%), co wskazuje na potrzebę dalszego rozwijania działań profilaktycznych i pomocowych w tym obszarze. Istotnym wyzwaniem pozostaje również bezrobocie (29,2%), które może wpływać na sytuację ekonomiczną mieszkańców i ich funkcjonowanie społeczne. Znaczącym problemem jest także samotność i izolacja osób starszych (25,0%), wskazująca na potrzebę wzmacniania wsparcia i integracji tej grupy. W dalszej kolejności mieszkańcy wskazywali przemoc domową, ubóstwo i bezdomność (po 18,8%) oraz sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież (16,7%). Wyniki te wskazują na konieczność podejmowania działań ukierunkowanych na profilaktykę uzależnień, aktywizację zawodową, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie wsparcia rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej⁹.

⁹ Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Kruklanki w 2025 roku

Rodzina w strukturze wsparcia społecznego

Niniejszy rozdział przedstawia rodzinę w kontekście lokalnej polityki społecznej, podkreślając jej znaczenie jako fundamentu funkcjonowania społeczności. Rodzina pełni kluczową rolę w wychowaniu, rozwoju i budowaniu relacji społecznych, a jej kondycja wpływa na stabilność i jakość życia społeczności lokalnej.

Analiza uwarunkowań rodzinnych w perspektywie polityki społecznej pozwala lepiej zrozumieć mechanizmy wsparcia oraz identyfikować potrzeby mieszkańców w różnych fazach życia. Uwzględnienie roli rodziny w planowaniu działań publicznych umożliwia skuteczniejsze projektowanie programów i inicjatyw wspierających zarówno jej funkcje opiekuńcze, a także wzmacnia aktywne uczestnictwo rodzin w życiu lokalnym. Rozdział ten stanowi punkt wyjścia do formułowania kierunków działań strategicznych w zakresie polityki społecznej, umożliwiając lepsze dopasowanie oferty wsparcia do potrzeb rodzin i ich wpływu na rozwój społeczności.

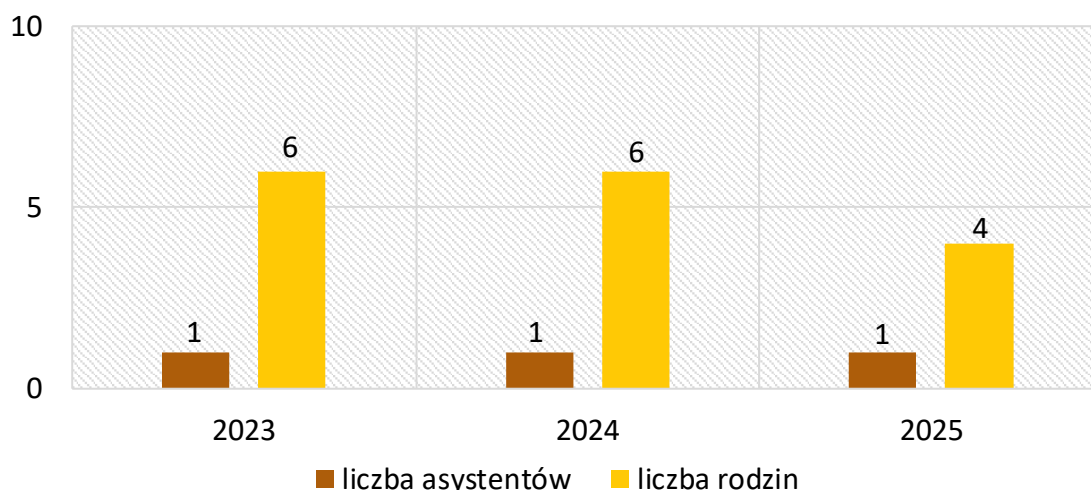
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kruklankach pełni kluczową rolę w zakresie wspierania rodzin z Gminy, które borykają się z trudnościami życiowymi. Jednostka ta prowadzi działania mające na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb rodzin oraz zapewnienie im warunków umożliwiających życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawiono informacje dotyczące sytuacji rodzin oraz form wsparcia oferowanych przez instytucje działające w tym obszarze.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kruklankach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **rola asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2025 roku w GOPS w Kruklankach zatrudniony był 1 asystent, który obejmował wsparciem 4 rodziny. Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba asystentów była stała, z kolei liczba

rodzin korzystających z jego wsparcia zmniejszyła się, a wartość spadkowa kształtowała się na poziomie 33,3%. Rodziny zagrożone kryzysem były na bieżąco monitorowane przez pracowników socjalnych oraz prowadzona była z nimi praca socjalna.

Wykres 6. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2023-2025

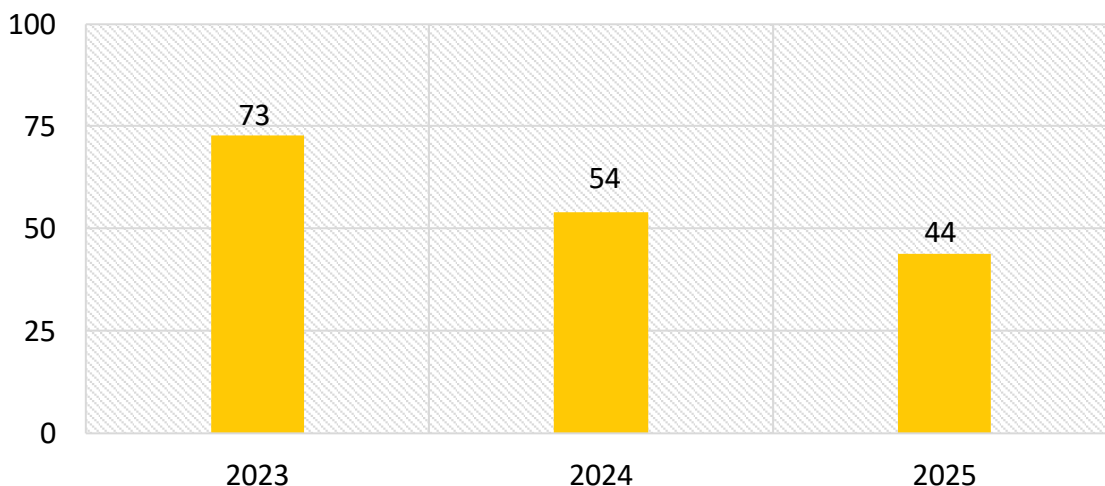

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

W omawianym okresie w gminie Kruklanki nie funkcjonowały rodziny wspierające, mające za zadanie pomóc innej rodzinie/rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2023-2025. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2023 roku korzystały 73 rodziny, w roku 2024 – 54, z kolei w 2025 roku – 44 rodziny. W omawianym okresie dostrzegalny był zatem spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń o 39,7%.

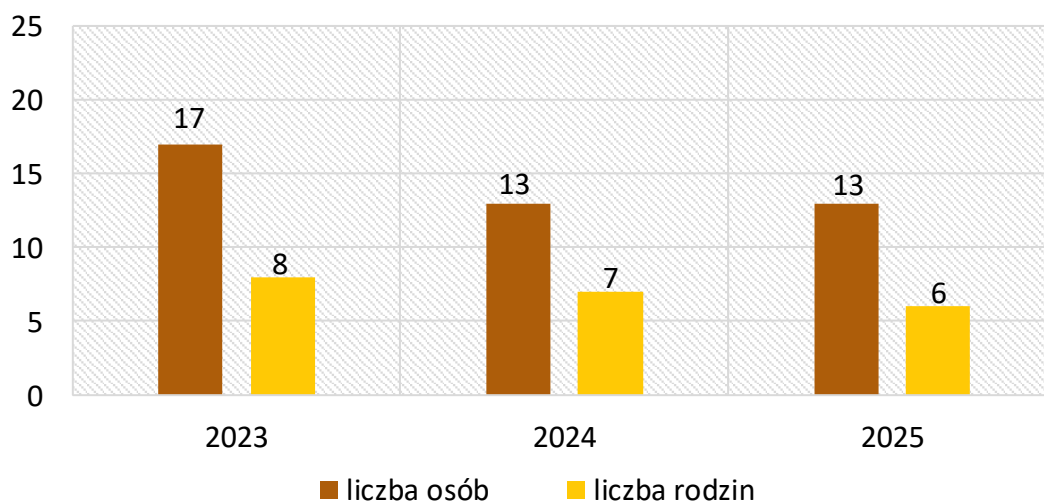
Wykres 7. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na podstawie przedstawionych danych można zauważyć, że liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego zmniejszyła się w 2024 roku w porównaniu z rokiem poprzednim, a następnie w 2025 roku pozostała na niezmiennym poziomie. W 2023 roku ze świadczenia korzystało 17 osób, natomiast w latach 2024-2025 liczba ta wynosiła 13 osób. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego zmniejszała się w kolejnych latach – z 8 w 2023 roku do 7 w 2024 roku, a następnie do 6 rodzin w 2025 roku.

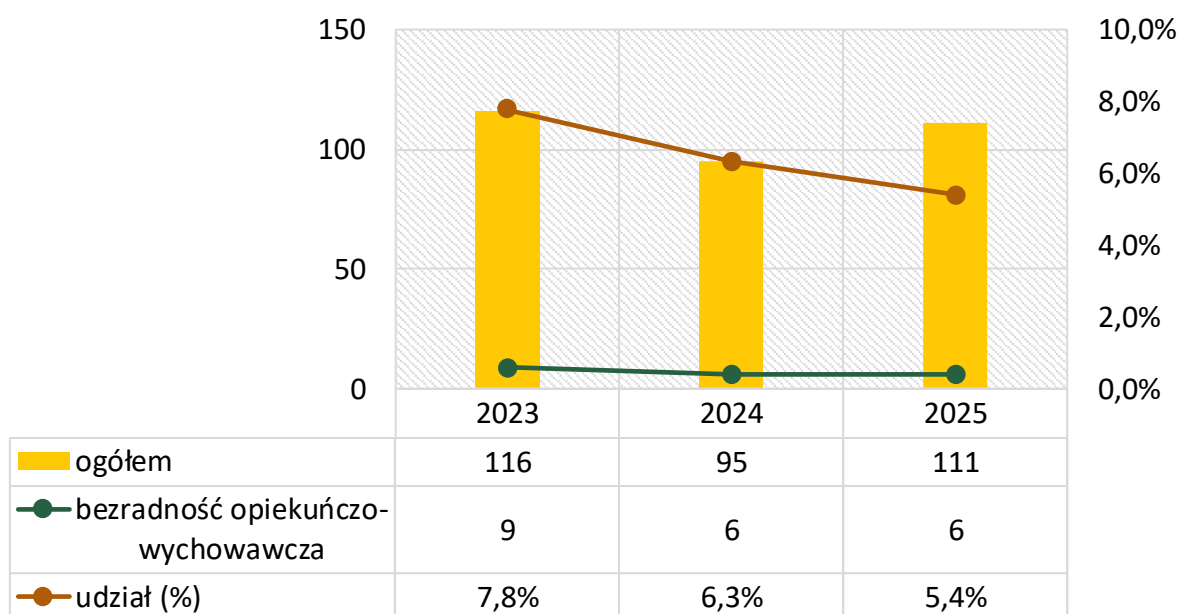
Wykres 8. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zmniejszyła się z 9 rodzin w 2023 roku do 6 rodzin w 2024 roku, a następnie utrzymała się na tym poziomie w 2025 roku. Jednocześnie udział tych rodzin w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej systematycznie malał – z 7,8% w 2023 roku, do 6,3% w 2024 roku i 5,4% w 2025 roku. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 9. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2023-2025 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w **pieczy zastępczej**. W 2025 roku GOPS poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na kwotę 141 577,00 zł. W latach 2023-2025 widoczny był wzrost wydatkowanej na ten cel kwoty, a w 2025 roku osiągnęła ona najwyższą wartość.

Wykres 10. Kwota odpłatności Gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2023-2025 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 i 2025 rok

Na terenie gminy Kruklanki nie funkcjonuje żłobek zapewniający opiekę nad dziećmi do lat 3. Natomiast opiekę przedszkolną dla dzieci w wieku 3-5 lat zapewnia **niepubliczny punkt przedszkolny „Chatka Puchatka”**, funkcjonujący przy Bibliotece i Ośrodku Kultury Gminy Kruklanki. Placówka działa od 1 stycznia 2010 roku i realizuje zadania związane z opieką oraz wychowaniem przedszkolnym. W 2025 roku do „Chatki Puchatka” uczęszczało średnio 37 dzieci miesięcznie, a dotacja przekazana przez Gminę Kruklanki na funkcjonowanie placówki wyniosła 343 339,78 zł¹⁰.

W ramach wychowania przedszkolnego dzieci mogą również korzystać z **oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy Szkole Podstawowej w Kruklankach**, w których realizowane jest obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne. W roku szkolnym 2024/2025 w dwóch oddziałach przedszkolnych przebywało 39 dzieci, natomiast w roku szkolnym 2025/2026 liczba ta wynosiła 37 dzieci. Wydatki na funkcjonowanie oddziałów przedszkolnych przy Szkole Podstawowej w Kruklankach w 2025 roku wyniosły 273 577,13 zł¹¹.

Gmina ponosi również koszty związane z uczęszczaniem dzieci z gminy Kruklanki do przedszkoli znajdujących się na terenie innych jednostek samorządu terytorialnego. W 2025 roku średnio 11 dzieci z terenu gminy Kruklanki korzystało z wychowania przedszkolnego poza gminą, a związane z tym wydatki wyniosły 106 721,01 zł. Jednocześnie

¹⁰ Raport o stanie Gminy Kruklanki za 2025 r.

¹¹ Tamże

do „Chatki Puchatka” uczęszczały dzieci z innych gmin – ich średnia liczba wynosiła 8, a kwota refundacji otrzymanej z innych jednostek samorządu terytorialnego wyniosła 8 455,95 zł¹².

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie gminy Kruklanki jest **Karta Dużej Rodziny**. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2025 roku koszt realizacji tego zadania wyniósł 198 zł.

Na terenie gminy Kruklanki nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działające w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Natomiast organizacja czasu wolnego oraz rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży odbywają się poprzez inne formy aktywności, przede wszystkim działalność Biblioteki i Ośrodka Kultury Gminy Kruklanki, szkoły oraz lokalnych organizacji sportowych. Dzieci i młodzież mogą korzystać z zajęć kulturalnych, edukacyjnych i sportowych. Istotną rolę w tym zakresie odgrywa również **Uczniowski Klub Sportowy „START”**, prowadzący pozalekcyjne zajęcia sportowe, w tym z piłki nożnej i siatkówki.

¹² Raport o stanie Gminy Kruklanki za 2025 r.

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE I WYZWANIA ROZWOJOWE	
Potrzeba wzmacniania kompetencji rodzicielskich	Pomimo utrzymującej się od 2 ostatnich lat takiej samej liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi korzystających z pomocy społecznej, zjawisko to nadal stanowi wyzwanie i wymaga kontynuacji i wzmacniania działań wspierających kompetencje rodzicielskie.
Niewystarczające wykorzystanie narzędzi wsparcia środowiskowego	Brak rodzin wspierających może wpływać na skuteczność działań pomocowych i ograniczać możliwości kompleksowego wsparcia rodzin przeżywających trudności.
Ograniczona infrastruktura profilaktyczno-opiekuńcza	Brak placówek wsparcia dziennego może ograniczać prowadzenie systematycznych działań profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych skierowanych do dzieci i młodzieży, zwłaszcza pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych.

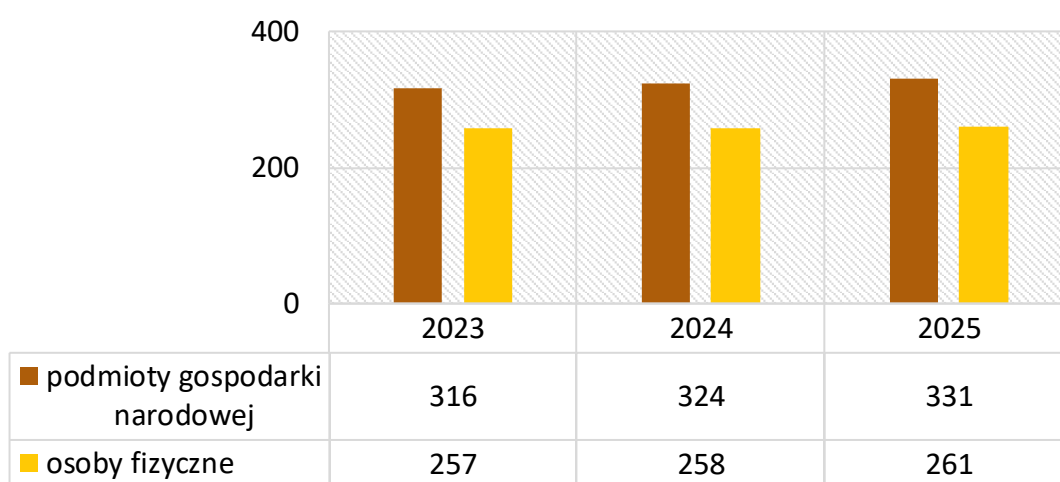
Sytuacja społeczno-gospodarcza i rynek pracy

Niniejszy rozdział ma na celu przedstawienie kluczowych uwarunkowań społeczno-ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji gospodarczej oraz rynku pracy, stanowiących istotny element diagnozy i punkt odniesienia dla planowania działań w ramach Strategii.

Analizie poddano poziom aktywności zawodowej mieszkańców, strukturę zatrudnienia oraz zjawiska związane z ubóstwem, bezdomnością i zagrożeniem wykluczeniem ekonomicznym. Uwarunkowania te w istotny sposób wpływają na możliwości zatrudnienia, sytuację dochodową mieszkańców oraz skalę problemów społecznych, w tym ryzyko marginalizacji i utraty stabilności życiowej. Ich analiza pozwala na identyfikację głównych wyzwań oraz kierunków działań w obszarze polityki społecznej, ukierunkowanych na przeciwdziałanie ubóstwu, ograniczanie zjawiska bezdomności oraz wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców.

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Kruklanki na koniec 2025 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 331 podmiotów gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 261 (78,9%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Kruklanki ulegała wzrostowi. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Kruklanki w latach 2023-2025

Źródło: GUS BDL

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Kruklanki według klas wielkości to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – w 2025 roku było ich 316. Działalność prowadziło także 12 małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 osób oraz 3 średnie przedsiębiorstwa, których liczba pracowników nie przekraczała 249 osób.

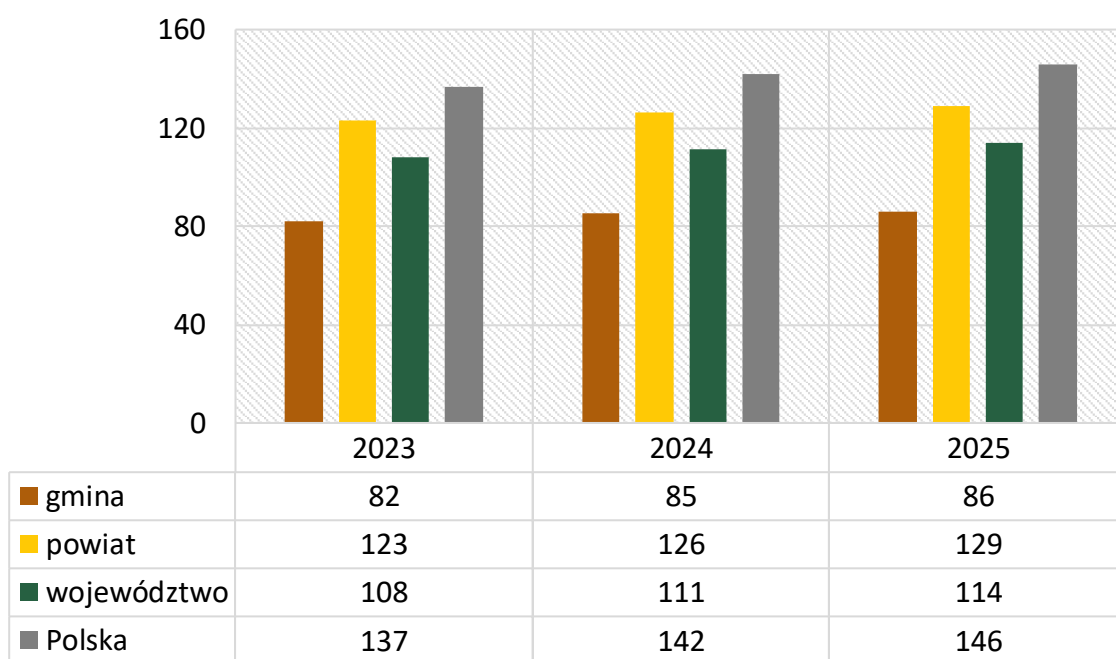
Rysunek 4. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Kruklanki według klas wielkości (stan na koniec 2025 roku)

Źródło: GUS BDL

Omawiając wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców wskazuje, że jego poziom w Gminie był niższy niż w skali Powiatu, Województwa i kraju. Analizując zaprezentowane dane można zauważyć, że w 2025 roku wskaźnik dla gminy Kruklanki wynosił 86 podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności, w powiecie giżyckim było to 129 podmiotów, w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego – 114, natomiast w kraju – 146. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest jego stopniowy wzrost we wszystkich analizowanych jednostkach.

Wykres 12. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 ludności w gminie Kruklanki, powiecie giżyckim, województwie warmińsko-mazurskim oraz Polsce w latach 2023-2025

Źródło: GUS BDL

W dalszej kolejności przedstawiono kluczowe aspekty związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnej, stanowiące istotną podstawę do dalszych analiz oraz formułowania celów i kierunków działań w ramach Strategii. Szczególną uwagę poświęcono aktywności społecznej mieszkańców, działalności organizacji pozarządowych oraz poziomowi zaangażowania w życie publiczne i inicjatywy lokalne.

Analiza tych obszarów umożliwia rozpoznanie potencjału lokalnego. Aktywność mieszkańców sprzyja budowaniu kapitału społecznego, wzmacnianiu relacji międzyludzkich oraz rozwijaniu poczucia współodpowiedzialności za rozwój Gminy.

Zrozumienie tych uwarunkowań umożliwia lepsze planowanie działań wspierających rozwój społeczeństwa obywatelskiego, wzmacnianie roli organizacji pozarządowych oraz inicjowanie i rozwijanie oddolnych inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej.

Współczesna polityka społeczna coraz wyraźniej opiera się na podejściu zintegrowanym, zakładającym współpracę administracji samorządowej z partnerami społecznymi i podmiotami działającymi na rzecz mieszkańców. W tym ujęciu istotne znaczenie mają podmioty ekonomii społecznej, które poprzez swoją działalność mogą współuczestniczyć w realizacji usług społecznych odpowiadających na zróżnicowane potrzeby wspólnoty lokalnej.

Ekonomię społeczną definiuje się jako *działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, świadczenia usług społecznych, realizowana w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego oraz innej działalności o charakterze odpłatnym*¹³.

Zgodnie z zapisami art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 roku o ekonomii społecznej, do podmiotów ekonomii społecznej zalicza się:

- spółdzielnię socjalną,
- warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
- centrum integracji społecznej i klub integracji społecznej,
- spółdzielnię pracy, w tym spółdzielnię inwalidów i spółdzielnię niewidomych oraz spółdzielnię produkcji rolnej,
- organizację pozarządową, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych,
- podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

¹³ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10

Aktywność podmiotów ekonomii społecznej obejmuje zarówno świadczenie usług społecznych, jak i działania na rzecz rozwiązywania problemów indywidualnych i zbiorowych w obszarze polityki społecznej. Podmioty te uczestniczą w różnych etapach jej realizacji – od programowania, przez wdrażanie, po ewaluację działań – przy czym ich rola zależy od przyjętego modelu współpracy i zarządzania. W praktyce angażują się zarówno w tworzenie rozwiązań, jak i dostarczanie usług, często działając w partnerstwie z administracją publiczną oraz innymi organizacjami¹⁴.

Potencjał podmiotów ekonomii społecznej wyraża się przede wszystkim w ich znajomości lokalnych potrzeb, elastyczności działania, zdolności do docierania do grup wymagających wsparcia oraz możliwości realizacji działań o charakterze środowiskowym, aktywizującym, integracyjnym i profilaktycznym. Podmioty te mogą odgrywać szczególnie ważną rolę w realizacji przedsięwzięć kierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz mieszkańców wymagających wsparcia w zakresie integracji społecznej i zawodowej.

Zgodnie z art. 16b ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, strategia rozwiązywania problemów społecznych uwzględnia m.in. zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych. Usługi te, określone w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, obejmują szeroki katalog działań w obszarach m.in. polityki prorodzinnej, pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, kultury, mieszkalnictwa oraz reintegracji społecznej i zawodowej. Poniższa tabela przedstawia zestawienie obszarów usług społecznych wraz z przypisanymi do nich zadaniami publicznymi.

Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	– działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	– wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	– wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

¹⁴ Bakalarczyk R., Podmioty ekonomii społecznej w kształtowaniu polityki społecznej – różne role i obszary oddziaływania, *Polityka Społeczna*, 574 (01), 2022, s. 20, online: <https://polityka.spoeczna.ipiss.com.pl/article/158270/en> [dostęp: 04.08.2026 r.]

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

4.	Pomocy społecznej	– pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	– ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób z niepełnosprawnościami	– działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami
7.	Edukacji publicznej	– nauki, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	– promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	– kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	– wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	– działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych – upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji – udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego – upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	– tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	– ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	– działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości – rewitalizacji – działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 – działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

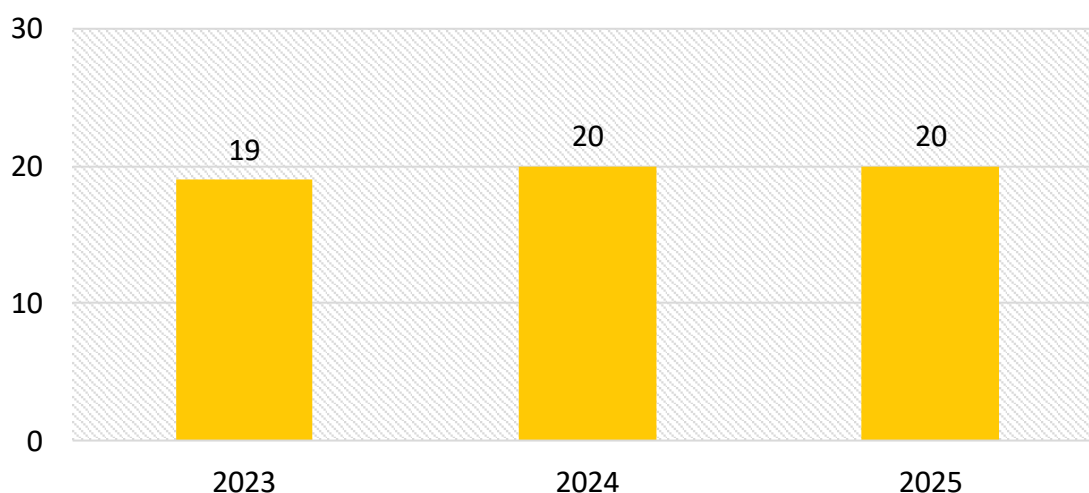
Źródło: Opracowanie własne

Jednocześnie należy uwzględnić, że zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych może mieć charakter zróżnicowany i pozostaje uzależniona od skali ich działalności, posiadanych zasobów kadrowych i organizacyjnych, doświadczenia w realizacji zadań społecznych, stabilności finansowej oraz poziomu współpracy z sektorem publicznym. Z tego względu istotne znaczenie ma wzmacnianie partnerstwa między Gminą a podmiotami ekonomii społecznej, tworzenie warunków do ich dalszego rozwoju oraz włączanie ich

w realizację lokalnej polityki społecznej w zakresie odpowiadającym rozpoznanym potrzebom mieszkańców.

W gminie Kruklanki w 2025 roku zarejestrowanych było 20 stowarzyszeń i organizacji społecznych. W porównaniu z 2023 rokiem, kiedy działało 19 takich podmiotów, ich liczba zwiększyła się o 1 i od 2024 roku pozostawała na stałym poziomie. Na przestrzeni lat 2023-2025 na terenie Gminy funkcjonowała 1 fundacja.

Tabela 8. Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Kruklanki na przestrzeni lat 2023-2025

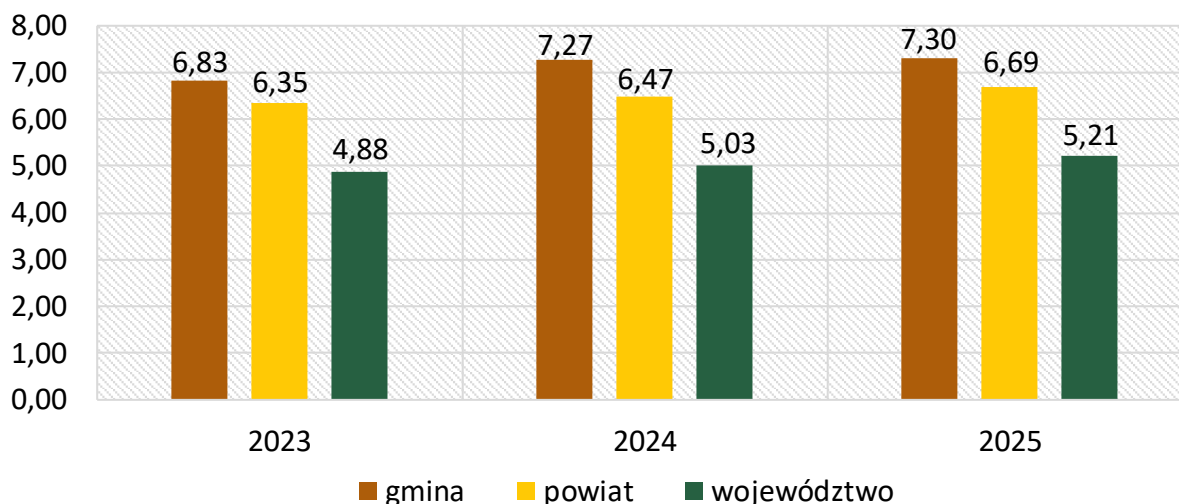

Źródło: GUS BDL

W 2025 roku Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zarejestrowanych było 5 KGW funkcjonujące na terenie gminy Kruklanki, w miejscowościach: Kruklanki, Sołtmany, Boćwinka, Jeziorowskie i Żywki.

Kolejny wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Kruklanki, powiecie giżyckim oraz województwie warmińsko-mazurskim w latach 2023-2025. Wskaźnik dla Gminy w 2023 roku wynosił 6,83, w roku kolejnym było to 7,27, z kolei w 2025 roku – 7,30. W omawianym okresie wartości dla gminy Kruklanki były wyższe względem powiatu giżyckiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego. Rozpatrując dane uwarunkowania, zauważyć można stopniowy wzrost omawianego wskaźnika we wszystkich analizowanych jednostkach. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 13. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Kruklanki, powiecie giżyckim i województwie warmińsko-mazurskim na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: GUS BDL

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (GOPS, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej to istotny element budowania spójnej i aktywnej społeczności lokalnej. Tworzenie warunków do podjęcia pracy, rozwijanie kompetencji zawodowych oraz działania integrujące osoby zagrożone marginalizacją przyczyniają się do wzmacniania ich niezależności i poprawy jakości życia. Poniżej omówiono działania podejmowane na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, które nie tylko pomagają przezwyciężyć trudności indywidualne, ale również wzmacniają rozwój gospodarczy i społeczny Gminy.

W 2023 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono 57 rodzinom korzystającym z pomocy społecznej, w 2024 roku – 39, z kolei w 2025 roku było to 46 rodzin. W tym przypadku dostrzegalne były wahania, podobnie jak w zakresie ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej – w 2023 roku było to 49,1%, w 2024 roku – 41,1%, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 41,4%.

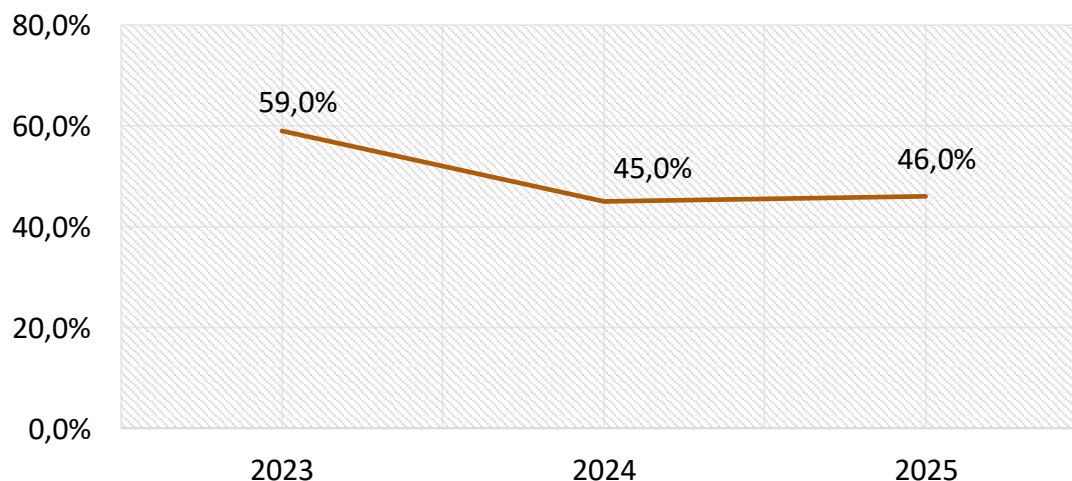
Wykres 14. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2023-2025 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W 2023 roku wskaźnik kształtował się na poziomie 59%, w 2024 roku – 45%, z kolei w 2025 roku – 46%.

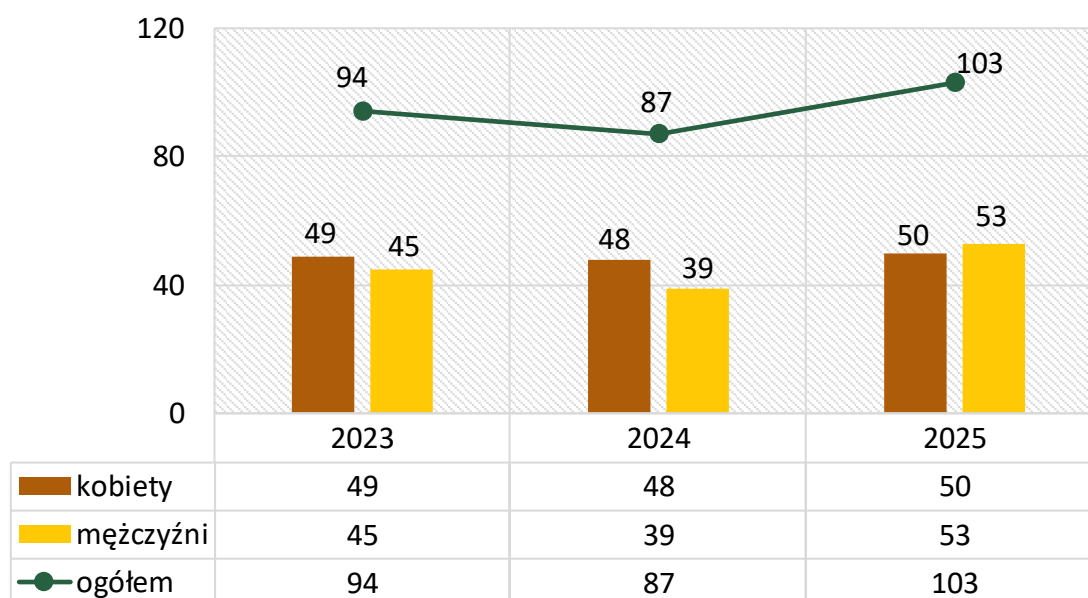
Wykres 15. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

Na koniec 2025 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku zarejestrowanych było łącznie 103 mieszkańców gminy Kruklanki, a pod względem płci dostrzegalna była nieznaczna przewaga mężczyzn (53 mężczyzn i 50 kobiet). W latach 2023-2025 liczba osób zarejestrowanych w PUP ulegała wahaniom, a w 2025 roku była najwyższa.

Wykres 16. Mieszkańcy gminy Kruklanki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: GUS BDL

Rozpatrując liczbę bezrobotnych mieszkańców gminy Kruklanki w podziale na grupy wiekowe, można zauważyć, że udział osób do 25. roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszył się o 0,5 p.p. W przypadku osób do 30. roku życia odnotowano spadek o 2,2 p.p., natomiast udział osób powyżej 50. roku życia wzrósł o 6,3 p.p. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kruklanki w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2023-2025

kategoria wiekowa	31 grudnia 2023		31 grudnia 2024		31 grudnia 2025	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	16	17,0	13	14,9	17	16,5
do 30 roku życia	24	25,5	20	23,0	24	23,3
powyżej 50 roku życia	26	27,7	28	32,2	35	34,0

Źródło: GUS BDL

Długotrwałe bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoba pozostaje zarejestrowana jako bezrobotna przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Zjawisko to stanowi poważne wyzwanie dla rynku pracy, gdyż często wskazuje na brak możliwości lub chęci podjęcia zatrudnienia przez bezrobotnych, a w niektórych przypadkach może być związane z osiąganiem dochodów z nieformalnych źródeł. Długotrwałe pozostawanie bez pracy nie tylko ogranicza rozwój zawodowy jednostki, ale również obciąża systemy wsparcia społecznego i wpływa na integrację społeczną. W związku z tym istotne jest podejmowanie kompleksowych działań aktywizacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby i potencjał osób dotkniętych tym problemem.

Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Kruklanki oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy, w porównaniu do danych dla powiatu giżyckiego. Na przestrzeni analizowanych lat w gminie Kruklanki liczba osób długotrwałe bezrobotnych w latach 2023-2024 utrzymywała się na stałym poziomie 43 osób, natomiast w 2025 roku wzrosła do 49 osób. Udział osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców Gminy wzrósł w 2024 roku, a następnie nieznacznie się obniżył w 2025 roku. W przypadku powiatu giżyckiego liczba osób długotrwałe bezrobotnych zwiększyła się – w 2023 roku wynosiła 635 osób, w 2024 roku wzrosła do 637 osób, a w 2025 roku zwiększyła się do 759 osób. Ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych stopniowo wzrastał, osiągając najwyższą wartość w 2025 roku. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Liczba długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Kruklanki oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu giżyckiego na przestrzeni lat 2023-2025

wyszczególnienie		2023	2024	2025
Gmina	liczba osób	43	43	49
	udział (%)	45,7	49,4	47,6
Powiat	liczba osób	635	637	759
	udział (%)	42,7	42,8	43,6

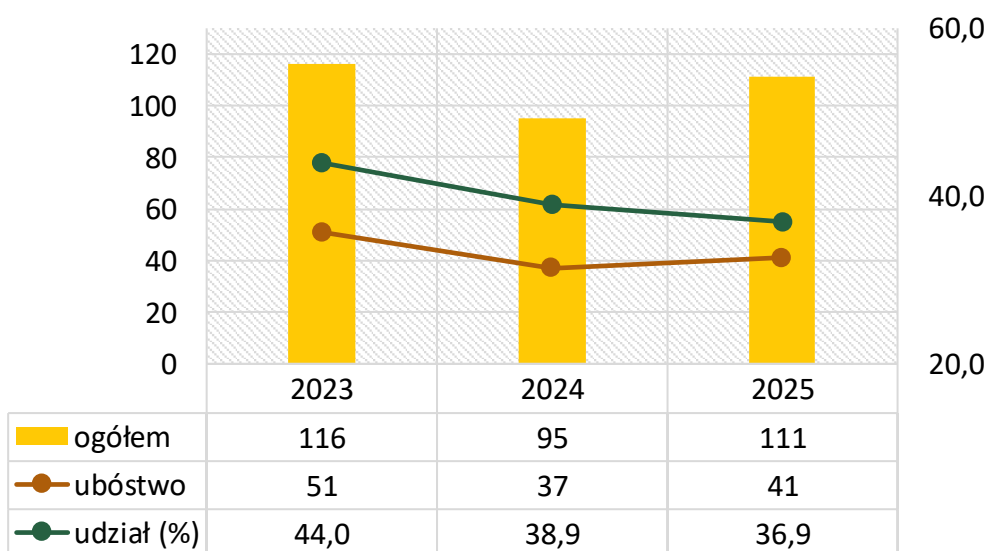
Źródło: GUS BDL

Gmina Kruklanki współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Giżycku w zakresie wspierania mieszkańców na rynku pracy. Współpraca obejmuje przede wszystkim dostęp do ofert pracy, poradnictwa zawodowego oraz różnych form aktywizacji zawodowej, w tym staży, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych i szkoleń. PUP w Giżycku realizuje również programy ukierunkowane na aktywizację osób bezrobotnych i poszukujących pracy, a także działania wspierające podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

W dalszej części przedstawiono charakterystykę ubóstwa na terenie gminy Kruklanki. Zjawisko to stanowi jedno z istotnych wyzwań polityki społecznej, wpływając na warunki życia mieszkańców oraz ich możliwości rozwoju. Często wiąże się również z innymi trudnościami, takimi jak bezrobocie, bezdomność czy wykluczenie społeczne, dlatego wymaga wielowymiarowego wsparcia.

Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie Kruklanki ulegała wahaniom. W 2023 roku pomoc z tego powodu otrzymało 51 rodzin, w 2024 roku liczba ta zmniejszyła się do 37 rodzin, natomiast w 2025 roku wzrosła do 41 rodzin. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej dostrzegalne były wahania, a najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (44,0%). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2023-2025 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok

Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na przestrzeni lat 2023-2025 utrzymywała się na zbliżonym poziomie: w 2023 roku było to 16 osób, z kolei w latach 2024-2025 po 14 osób. Kwota przeznaczona na ten rodzaj zasiłku corocznie wzrastała (w 2025 roku było to 174 005 zł). W przypadku zasiłków okresowych, liczba osób korzystających z tego typu wsparcia wahała się – w 2023 roku pomocą tą objęto 40 osób, w 2024 roku – 31, a w 2025 roku 32 osoby. Kwota świadczeń zmniejszyła się w 2024 roku, a następnie wzrosła, przyjmując w 2025 roku wartość 78 149 zł. W przypadku zasiłku celowego liczba beneficjentów ulegała wahaniom – w 2023 roku wynosiła 63 osoby, w 2024 roku zmniejszyła się do 41 osób, natomiast w 2025 roku wzrosła do 48 osób. Kwota omawianych świadczeń w 2024 roku wzrosła, natomiast w 2025 roku spadła i wyniosła 68 732 zł. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2023-2025

rodzaj zasiłku	2023		2024		2025	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	16	111 529	14	131 664	14	174 005
zasiłek okresowy	40	68 960	31	57 766	32	78 149
zasiłek celowy	63	78 023	41	89 400	48	68 732

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 i 2025 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kruklankach realizuje program „**Posiłek w szkole i w domu**”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Na podstawie poniższych danych można zauważyć, iż w 2023 roku 63 mieszkańców Gminy otrzymywało świadczenia pieniężne, w roku kolejnym liczba ta spadła do 41, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym wyniosła 48 osób. W przypadku świadczeń niepieniężnych dostrzegalne były również wahania: w 2023 roku było to 66 osób, w 2024 roku – 58, natomiast w 2025 roku – 64. Warto zaznaczyć, że w każdym z analizowanych lat wszystkie osoby korzystające ze świadczeń niepieniężnych w ramach programu stanowiły dzieci.

Tabela 12. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
świadczenie pieniężne	63	41	48
świadczenie niepieniężne:	66	58	64
w tym dzieci	66	58	64

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 i 2025 rok

W Gminie Kruklanki realizowane są działania w zakresie pomocy żywnościowej dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W 2025 roku w **ramach programu pomocowego FEAD** ze wsparcia skorzystało 101 rodzin, obejmujących 268 osób z terenu Gminy. Program realizowany był przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklankach, Caritas Diecezji Ełckiej oraz Stowarzyszenia „My Mamy” z Boćwinki¹⁵.

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Kruklankach mogą korzystać z różnych form wsparcia wspomagających ich edukację i rozwój. Jedną z nich jest **pomoc materialna o charakterze socjalnym**, skierowana do uczniów znajdujących się w trudniejszej sytuacji materialnej. W 2025 roku na realizację tego zadania w gminie Kruklanki przeznaczono 37 839 zł¹⁶. Wsparcie kierowane jest do uczniów, których sytuacja materialna może stanowić barierę w pełnym korzystaniu z możliwości edukacyjnych. Jednocześnie Gmina podejmuje działania na rzecz doceniania i wspierania uczniów osiągających szczególne wyniki w nauce, sporcie i innych dziedzinach. W roku szkolnym 2025/2026 przyznano miesięczne stypendium uczniom Szkoły Podstawowej w Kruklankach za osiągnięcia sportowe¹⁷.

Istotnym narzędziem służącym wzmocnieniu sprawczości beneficjentów pomocy społecznej jest **praca socjalna** realizowana przez pracowników socjalnych GOPS w Kruklankach. Jej celem jest wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, wzmocnianie ich samodzielności oraz poprawa funkcjonowania w środowisku lokalnym. Wsparcie kierowane jest w szczególności do osób, które z powodu m.in. choroby, bezrobocia czy ograniczonej sprawności mają trudności z samodzielnym radzeniem sobie w codziennym życiu.

¹⁵ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklankach za 2025 rok.

¹⁶ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok.

¹⁷ Raport o stanie Gminy Kruklanki za 2025 rok.

Praca socjalna obejmuje m.in. pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i kompletowaniu dokumentów, poradnictwo dotyczące prowadzenia gospodarstwa domowego i opieki nad dziećmi, pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia oraz podnoszeniu kwalifikacji zawodowych. Pracownicy GOPS podejmują również działania motywujące do leczenia odwykowego i aktywizacji zawodowej, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych. W 2025 roku pracą socjalną objęto 82 rodziny¹⁸.

W realizacji działań na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia GOPS współpracuje również z **Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, której działania obejmują m.in. profilaktykę skierowaną do dzieci i młodzieży, edukację osób dorosłych oraz kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się również problem bezdomności, który może być zarówno przyczyną, jak i skutkiem trudnej sytuacji materialnej. W gminie Kruklanki w ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności – z braku osób w 2023 roku, przez 1 osobę w 2024 roku, do 2 osób w 2025 roku¹⁹.

¹⁸ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklankach za 2025 rok.

¹⁹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE I WYZWANIA ROZWOJOWE	
Utrzymujące się wyzwania na lokalnym rynku pracy	Bezrobocie nadal stanowi istotny problem społeczny, szczególnie w kontekście stosunkowo wysokiego udziału osób powyżej 50 roku życia zarejestrowanych w PUP oraz najwyższej liczby osób bezrobotnych ogółem w 2025 roku w analizowanym okresie.
Wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości stanowi ważny element wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego gminy Kruklanki. Pomimo systematycznego wzrostu liczby podmiotów gospodarczych, poziom przedsiębiorczości w Gminie pozostaje niższy niż w powiecie giżyckim, województwie warmińsko-mazurskim oraz kraju. Wskazuje to na potrzebę dalszego wspierania lokalnej przedsiębiorczości oraz tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi działalności gospodarczej i zwiększaniu aktywności zawodowej mieszkańców
Utrzymujące się potrzeby w zakresie wsparcia socjalnego	Korzystanie z zasiłków oraz programów żywnościowych wskazuje, że część mieszkańców nadal wymaga pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

WNIOSKI Z DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH:

Wyniki badania wskazują, że głównym problemem na lokalnym rynku pracy jest niewystarczająca liczba miejsc pracy na terenie Gminy, na co wskazało 52,1% mieszkańców. Istotnymi barierami pozostają również brak kwalifikacji zawodowych (37,5%), a także nieadekwatne wynagrodzenie oraz brak ofert pracy odpowiadających kompetencjom i kwalifikacjom mieszkańców (po 27,1%). Jednocześnie po 25,0% respondentów zwróciło uwagę na niewystarczającą liczbę kursów, staży i szkoleń podnoszących kwalifikacje oraz ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego.

W obszarze ubóstwa i wykluczenia społecznego 27,1% badanych zadeklarowało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doświadczyło trudności w zaspokojeniu podstawowych potrzeb z powodu niewystarczających środków finansowych. Za grupy najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym mieszkańcy uznali przede wszystkim osoby starsze (45,8%), osoby dotknięte uzależnieniami i osoby z niepełnosprawnościami (po 33,3%) oraz osoby bezdomne (27,1%)²⁰.

Zdrowie psychiczne

Niniejszy rozdział ma na celu przedstawienie głównych zagadnień związanych ze zdrowiem psychicznym mieszkańców, stanowiących istotne tło dla dalszych analiz oraz formułowania celów i kierunków działań w ramach Strategii.

W szczególności koncentruje się on na kondycji psychicznej mieszkańców, czynnikach wpływających na dobrostan psychiczny oraz potrzebie zapewnienia odpowiedniego wsparcia w tym obszarze. Zdrowie psychiczne stanowi ważny element funkcjonowania społecznego, oddziałując na codzienne życie mieszkańców, ich relacje, aktywność oraz możliwości uczestnictwa w życiu społecznym. Uwzględnienie tej perspektywy pozwala na lepsze rozpoznanie lokalnych potrzeb i trafniejsze ukierunkowanie planowanych działań.

Jedną z form wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**, które są realizowane przez gminy w formie zadania zleconego. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W latach 2023-2025 w gminie Kruklanki z tej formy pomocy nie skorzystał żaden mieszkaniec.

²⁰ Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Kruklanki w 2025 roku

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE I WYZWANIA ROZWOJOWE	
Potrzeba monitorowania i rozwoju wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego	Pomimo braku beneficjentów specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, konieczne jest stałe monitorowanie potrzeb oraz zapewnienia dostępności pomocy środowiskowej, opiekuńczej i terapeutycznej.
Wzmacnianie lokalnego systemu ochrony zdrowia psychicznego	Istotnym wyzwaniem pozostaje rozwijanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i pomocowych w zakresie zdrowia psychicznego, a także zwiększanie dostępności placówek oraz specjalistycznych form wsparcia dla mieszkańców.

WNIOSKI Z DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH:

Obszar zdrowia psychicznego dorosłych mieszkańców wymaga szczególnej uwagi. W ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie 54,2% ankietowanych doświadczyło obniżenia nastroju, 47,9% osłabienia koncentracji, a 41,7% zaburzeń snu. Znaczna część respondentów wskazywała również na poczucie lęku (39,6%) oraz niską samoocenę (35,4%). Niepokój budzą także deklaracje dotyczące myśli samobójczych (14,6%) oraz podejmowania czynów samobójczych (12,5%).

Niepokojący obraz sytuacji widoczny jest również wśród dzieci i młodzieży. Wśród uczniów blisko połowa badanych doświadczyła w ciągu ostatnich 12 miesięcy obniżenia nastroju (48,0%) lub zaburzeń snu (44,7%). 40,7% uczniów wskazało na niską samoocenę, a 39,8% na osłabienie koncentracji. Poczucie lęku towarzyszyło 27,6% badanych. Szczególnie niepokojące są deklaracje dotyczące myśli samobójczych (14,6%) oraz podejmowania czynów autoagresywnych (11,4%), co świadczy o poważnych trudnościach w zakresie zdrowia psychicznego części młodych mieszkańców Gminy.

Dane te wskazują na konieczność wzmacniania profilaktyki zdrowia psychicznego, wczesnego reagowania na pojawiające się kryzysy oraz zapewnienia mieszkańcom dostępu do odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej²¹.

Wsparcie społeczne dla osób starszych i z niepełnosprawnościami

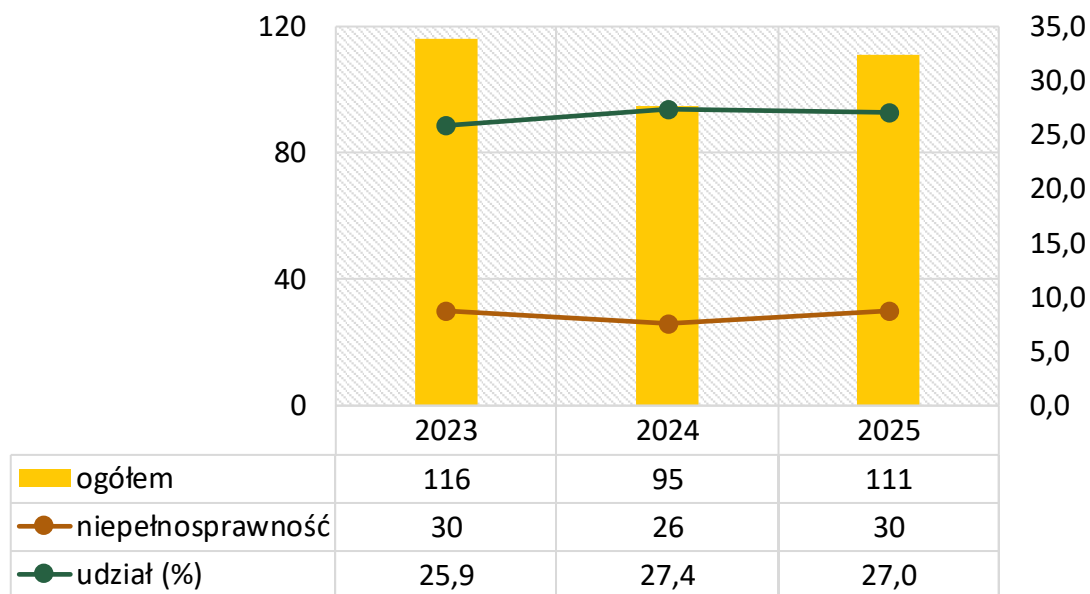
Niniejszy rozdział ma na celu przedstawienie sytuacji seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, jako grup wymagających szczególnego wsparcia w społeczności lokalnej. Analiza koncentruje się na uwarunkowaniach społecznych i instytucjonalnych, które wpływają na jakość życia tych osób oraz dostęp do opieki i wsparcia.

Zrozumienie potrzeb tych grup pozwala lepiej projektować politykę społeczną, działania na rzecz integracji, poprawy jakości życia oraz zapewnienia bezpieczeństwa i aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności. Uwzględnienie seniorów i osób z niepełnosprawnościami w diagnozie lokalnej pozwala wskazać obszary wymagające szczególnej interwencji i inwestycji.

W 2025 roku ze wsparcia GOPS w Kruklankach z powodu niepełnosprawności korzystało 30 rodzin, co stanowiło 27,0% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z danych wynika, że na przestrzeni lat 2023-2025 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności ulegała wahaniom. Udział tych rodzin w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS również ulegał wahaniom, a najwyższy poziom odnotowano w 2024 roku (27,4%). Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

²¹ Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Kruklanki w 2025 roku

Wykres 18. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2023-2025 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2023-2025. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń uległa spadkowi z 340 w roku 2023 do 292 w 2025 roku. Analogiczna tendencja dostrzegalna jest w przypadku kwoty świadczeń. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba świadczeń	340	338	292
kwota świadczeń (zł)	73 386,00	72 954,00	63 025,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

W 2025 roku przyznano 335 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, a kwota świadczeń kształtowała się na poziomie 72 306,00 zł. Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba świadczeń ulegała wahaniom, podobnie jak kwota świadczeń. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba świadczeń	335	330	335
kwota świadczeń (zł)	72 306,00	71 227,00	72 306,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

W latach 2023-2025 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności ulegała spadkowi. W 2023 roku przyznano 294 świadczenia na kwotę 63 457,00 zł, w 2024 roku – 290 na kwotę 62 594,00 zł, natomiast w 2025 roku – 287 na kwotę 61 946,00 zł.

Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2023-2025

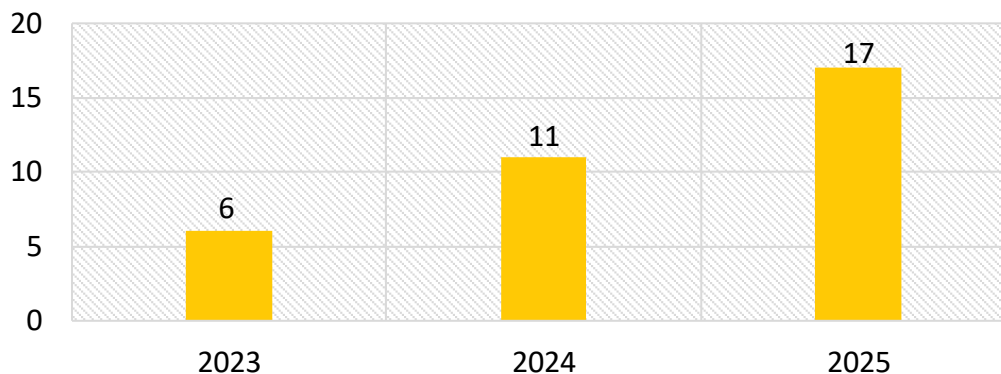
wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba świadczeń	294	290	287
kwota świadczeń (zł)	63 457,00	62 594,00	61 946,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba beneficjentów tej formy wsparcia wzrastała – w 2023 roku było to 6 osób, w 2024 roku – 11, z kolei w 2025 roku – 17 beneficjentów. W 2025 roku usługami opiekuńczymi objęto 17 osób, w szczególności osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Usługi świadczyły 4 opiekunki zatrudnione na umowę zlecenie, które zrealizowały łącznie 2 614 świadczeń. Łączny koszt świadczenia usług wyniósł 16 528,00 zł²².

²² Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklankach za 2025 rok.

Wykres 19. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

W 2026 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kruklankach przystąpił do realizacji Programu **„Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2026**. Program skierowany został do członków rodzin oraz opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z niepełnosprawnościami oraz osobami posiadającymi znaczny stopień niepełnosprawności. Jego celem było czasowe odciążenie opiekunów od codziennych obowiązków związanych ze sprawowaniem opieki oraz zapewnienie czasowego zastępstwa w sytuacjach, gdy nie mogli oni wykonywać swoich obowiązków. W gminie Kruklanki program przewidziano w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, a usługi były finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego i świadczone nieodpłatnie dla uczestników.

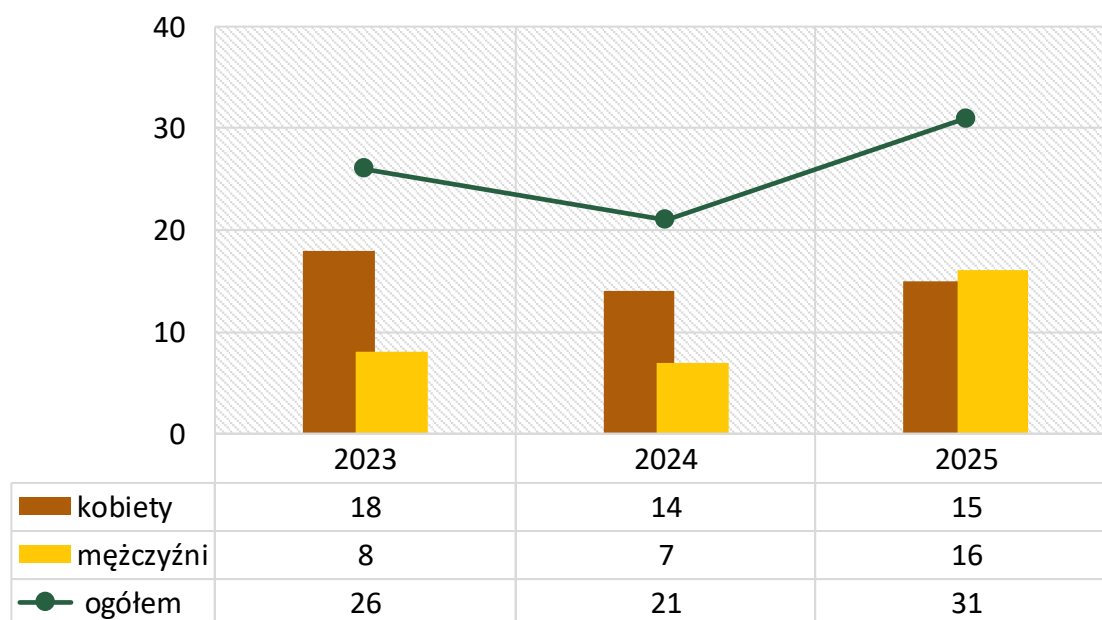
Gmina Kruklanki realizowała program **„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością – edycja 2025”**, również finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego w ramach resortowego programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Program stanowi istotny element lokalnej polityki społecznej, ukierunkowanej na wyrównywanie szans oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami. Jego istotą jest zapewnienie wsparcia dostosowanego do indywidualnych potrzeb, które umożliwia bardziej samodzielne funkcjonowanie w środowisku zamieszkania, aktywne uczestnictwo w życiu społecznym oraz pełniejsze korzystanie z usług publicznych. Programem objęto 11 osób, w tym osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz dziecko w wieku do 16 lat. W ramach programu zatrudnione były 4 asystentki, które zrealizowały łącznie 2 817 godzin usług.

Na realizację programu wykorzystano środki z Funduszu Solidarnościowego w wysokości 147 499,35 zł²³.

W dalszej części przedstawiono ogólną charakterystykę sytuacji seniorów w gminie Kruklanki. Starzenie się społeczeństwa jest istotnym wyzwaniem dla polityki społecznej, wpływającym na strukturę demograficzną oraz potrzebę rozwoju usług społecznych i zdrowotnych.

W 2025 roku z pomocy społecznej korzystało 31 osób w wieku poprodukcyjnym, w tym 15 kobiet (48,4%) i 16 mężczyzn (51,6%). W poprzednich latach liczba beneficjentów w tej grupie była niższa – w 2023 roku wynosiła 26 osób, w tym 18 kobiet i 8 mężczyzn, natomiast w 2024 roku zmniejszyła się do 21 osób (14 kobiet i 7 mężczyzn). Warto zauważyć, że w 2023 i 2024 roku wśród beneficjentów przeważały kobiety, natomiast w 2025 roku liczba mężczyzn była nieznacznie wyższa od liczby kobiet. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 20. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2024-2025

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

²³ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklankach za 2025 rok.

Osoba, która ukończyła 75. rok życia, jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce w przypadku pozostałych grup uprawnionych. W 2023 roku wypłacono 24 świadczenia na łączną kwotę 5 180,00 zł, w 2024 roku – 25 świadczeń na kwotę 5 396,00 zł, natomiast w 2025 roku – 26 świadczeń o łącznej wartości 5 612,00 zł. Na przestrzeni lat 2023-2025 zarówno liczba świadczeń, jak i ich łączna kwota systematycznie wzrastały, osiągając najwyższą wartość w 2025 roku²⁴.

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. W latach 2023-2025 liczba mieszkańców, za których pobyt w domu pomocy społecznej (DPS) odpłatność ponosiła Gmina, pozostawała na stałym poziomie i wynosiła 8 osób w każdym z analizowanych lat. W przypadku kwoty przeznaczanej na ten cel odnotowano systematyczny wzrost – w 2023 roku wyniosła ona 357 446,00 zł, w 2024 roku 398 246,00 zł, natomiast w 2025 roku osiągnęła 440 696,00 zł. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 16. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba osób przebywających w DPS	8	8	8
kwota świadczeń (w zł)	357 446	398 246	440 696

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 i 2025 rok

Działania na rzecz aktywizacji i integracji osób starszych prowadzone są m.in. przez Bibliotekę i Ośrodek Kultury Gminy Kruklanki, przy której funkcjonuje **Klub Seniora**. Oferta kierowana do seniorów obejmuje działania o charakterze kulturalnym, integracyjnym i edukacyjnym, a także udział w wydarzeniach i przedsięwzięciach organizowanych na terenie Gminy. W 2025 roku seniorzy z gminy Kruklanki uczestniczyli również w wyjazdach

²⁴ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok.

organizowanych w ramach projektu współpracy polsko-litewskiej, m.in. do Wilkawiszek na Litwie.

W 2026 roku na terenie gminy Kruklanki realizowany jest Program „Korpus Wsparcia Seniorów” – edycja 2026. Program skierowany jest do osób w wieku 60 lat i więcej, które ze względu na stan zdrowia mają trudności z samodzielnym funkcjonowaniem. W ramach programu mieszkańcom udostępniane są opaski bezpieczeństwa oraz zapewniana jest całodobowa teleopieka. Opaska umożliwia szybkie wezwanie pomocy w przypadku nagłego zagrożenia zdrowia lub życia, poprzez połączenie z wyspecjalizowanym centrum pomocy.

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE I WYZWANIA ROZWOJOWE	
Potrzeba wzmocnienia wsparcia środowiskowego	Wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych wskazuje na rosnące znaczenie wsparcia świadczonego w miejscu zamieszkania. Jednocześnie rosnące koszty ponoszone przez Gminę za pobyt mieszkańców w DPS stanowią przesłankę do dalszego rozwoju usług środowiskowych, w tym usług opiekuńczych i asystenckich.
Rozwój działań aktywizujących i zwiększających bezpieczeństwo seniorów	Działania na rzecz aktywizacji i integracji osób starszych prowadzone są m.in. przez Klub Seniora działający przy Bibliotece i Ośrodku Kultury Gminy Kruklanki. Ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa istotne jest dalsze rozwijanie i dostosowywanie oferty wsparcia do potrzeb osób starszych.
Wspieranie samodzielności oraz aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami	W Gminie nie funkcjonuje placówka realizująca rehabilitację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami, konieczne jest zatem monitorowanie zapotrzebowania w tym zakresie oraz w razie potrzeby nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami lub powiatami.

WNIOSKI Z DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH:

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami wymaga uwzględnienia w planowaniu działań społecznych Gminy. W przypadku osób starszych za najważniejsze problemy mieszkańcy uznali przede wszystkim problemy zdrowotne (70,8%), niewystarczające środki do życia (54,2%) oraz samotność i izolację (47,9%). Istotnym wyzwaniem pozostaje również ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (25,0%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (18,8%).

W odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami najczęściej wskazywano na brak ofert pracy (64,6%) oraz niewystarczające środki do życia (47,9%). Znaczącymi problemami są również samotność i izolacja oraz bariery architektoniczne (po 29,2%), a także ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (25,0%). Jednocześnie 43,8% mieszkańców oceniło dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami jako niewielkie, a 35,4% jako średnie²⁵.

Profilaktyka i wsparcie w obszarze uzależnień

Niniejszy rozdział koncentruje się na problematyce uzależnień w społeczności lokalnej, podkreślając ich znaczenie jako istotnego czynnika wpływającego na zdrowie, bezpieczeństwo i jakość życia mieszkańców.

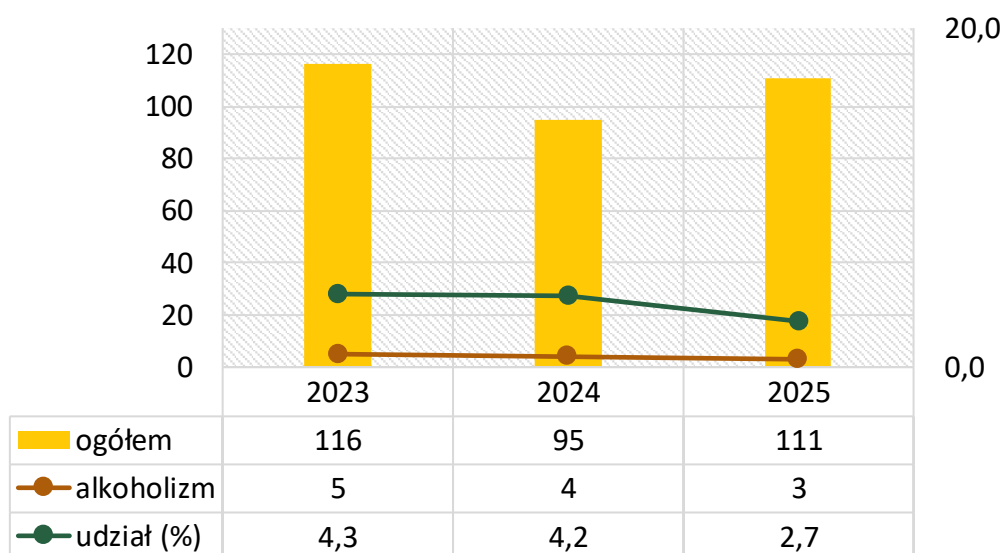
Analiza obejmuje zarówno uwarunkowania społeczne, środowiskowe, jak i instytucjonalne, które determinują skalę zjawiska oraz możliwości jego przeciwdziałania. Zrozumienie mechanizmów powstawania i utrwalania uzależnień pozwala lepiej planować działania prewencyjne, wsparcie specjalistyczne oraz programy profilaktyczne, a także wskazywać obszary wymagające szczególnej interwencji w polityce społecznej.

Działaniami określonymi w ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

²⁵ Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Kruklanki w 2025 roku

W 2023 roku wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 5 rodzin korzystającym z pomocy społecznej, w 2024 roku – 4 rodzinom, natomiast w 2025 roku – 3 rodzinom. W analizowanym okresie liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu alkoholizmu, systematycznie malała. Podobną tendencję odnotowano w zakresie ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej – w 2023 roku wynosił on 4,3%, w 2024 roku 4,2%, natomiast w 2025 roku 2,7%. Najniższą wartość zarówno liczby rodzin, jak i ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej odnotowano w 2025 roku²⁶.

Wykres 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2023-2025 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom na terenie Gmin odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2025 roku GKRPA w Kruklankach liczyła 4 członków.

Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy ulegała wzrostowi, a w 2025 roku osiągnęła najwyższą wartość, tj. 5. W analizowanym okresie z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym przeprowadzono po 2 rozmowy rocznie. Do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego skierowano 1 osobę w 2024 roku, natomiast w 2023 i 2025 roku nie kierowano takich wniosków.

²⁶ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.

Tabela 17. Działania GKRPA wobec osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin w latach 2023-2025

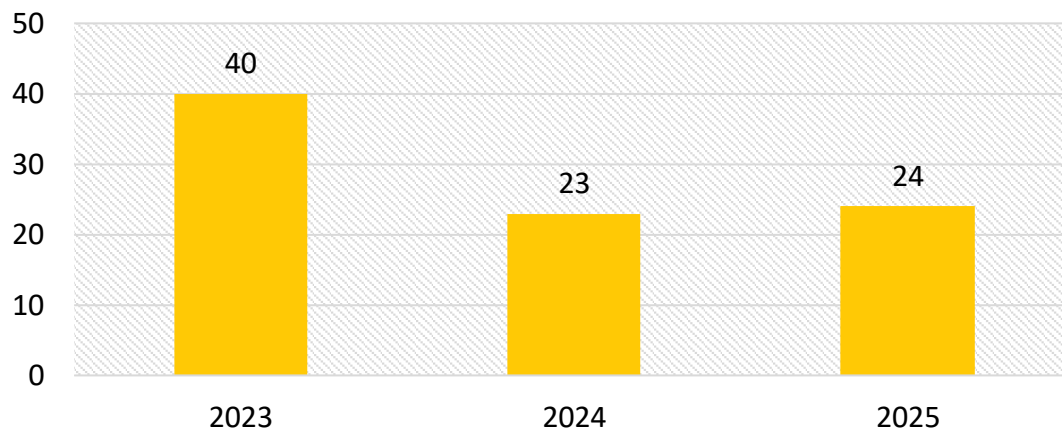
wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	2	4	5
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	2	2	2
liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	1	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023, 2024 i 2025 rok

W 2025 roku i latach poprzednich funkcjonował **Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Uzależnień**, finansowany ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe). Jego podstawową funkcją jest udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób zmagających się z problemem uzależnień, informowanie o szkodliwości substancji psychoaktywnych, możliwych sposobach leczenia, motywowanie do podjęcia terapii, a także pomoc osobom uwikłanym w problem przemocy domowej. W omawianym roku był on czynny łącznie 12 godzin w miesiącu, a wsparcia udzielali specjalista psychoterapii uzależnień i certyfikowany specjalista/konsultant w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

W 2025 roku w GPKI udzielono porad 24 osobom z problemem alkoholowym. Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z pomocy w Punkcie ulegała wahaniom, który ukształtował się na poziomie 40,0%. W omawianym okresie ze wsparcia specjalistów korzystali również dorośli członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym – w 2024 roku były to 4 osoby, a w 2025 roku – 3 osoby. Z pomocy GPKI korzystały także osoby z problemem narkotykowym – odpowiednio 2 osoby w 2024 roku i 1 osoba w 2025 roku.

Wykres 22. Liczba osób, z problemem alkoholowym, którym udzielono porad w Gminnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Uzależnień w latach 2023-2025

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023, 2024 i 2025 rok

W analizowanym okresie na terenie gminy Kruklanki nie funkcjonowały żadne zorganizowane formy wsparcia środowiskowego, takie jak grupy wsparcia, stowarzyszenia ani kluby abstynenckie, skierowane do osób z problemem uzależnienia od alkoholu oraz ich rodzin.

GKRPA zajmuje się także profilaktyką zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży. W 2025 roku na terenie gminy Kruklanki nie realizowano programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE oraz IPiN. Jednocześnie w Gminie prowadzono inne działania profilaktyczne, w tym program „Godzina dla młodych głów”, w którym uczestniczyło 120 uczniów i 5 nauczycieli/wychowawców, oraz program „Liga pomocy przeciw przemocy”, obejmujący 120 uczniów i 5 nauczycieli/wychowawców.

Dane przedstawione w kolejnej tabeli wskazują na liczbę uczestników działań niebędących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi realizowanymi na terenie gminy Kruklanki w latach 2023-2025. W 2025 roku największą liczbę uczestników odnotowano w przypadku festynów i innych imprez plenerowych, w których udział wzięło 350 osób. W jednorazowych prelekcjach i pogadankach uczestniczyło 200 osób, natomiast w konkursach – 150 osób. Imprezy sportowe zgromadziły 50 uczestników.

W 2024 roku największą liczbę uczestników odnotowano podczas festynów i innych imprez plenerowych – 350 osób, a także jednorazowych prelekcji i pogadarek – 150 osób. W spektaklach uczestniczyło 120 osób, w konkursach – 90 osób, natomiast w imprezach sportowych – 30 osób. W 2023 roku w festynach i innych imprezach plenerowych uczestniczyło 350 osób, w jednorazowych prelekcjach i pogadankach – 150 osób, w konkursach – 100 osób, w spektaklach – 80 osób, natomiast w imprezach sportowych – 30 osób.

Tabela 18. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Kruklanki w latach 2023-2025

forma działań	2023	2024	2025
jednorazowe prelekcje, pogadanki	150	150	200
w tym jednorazowe prelekcje, pogadanki prowadzone przez funkcjonariuszy służb mundurowych (np. policja, straż miejska)	150	150	150
spektakle	80	120	0
festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	350	350	350
imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp. z wyjątkiem pozalekcyjnych zajęć sportowych)	30	30	50
konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.)	100	90	150

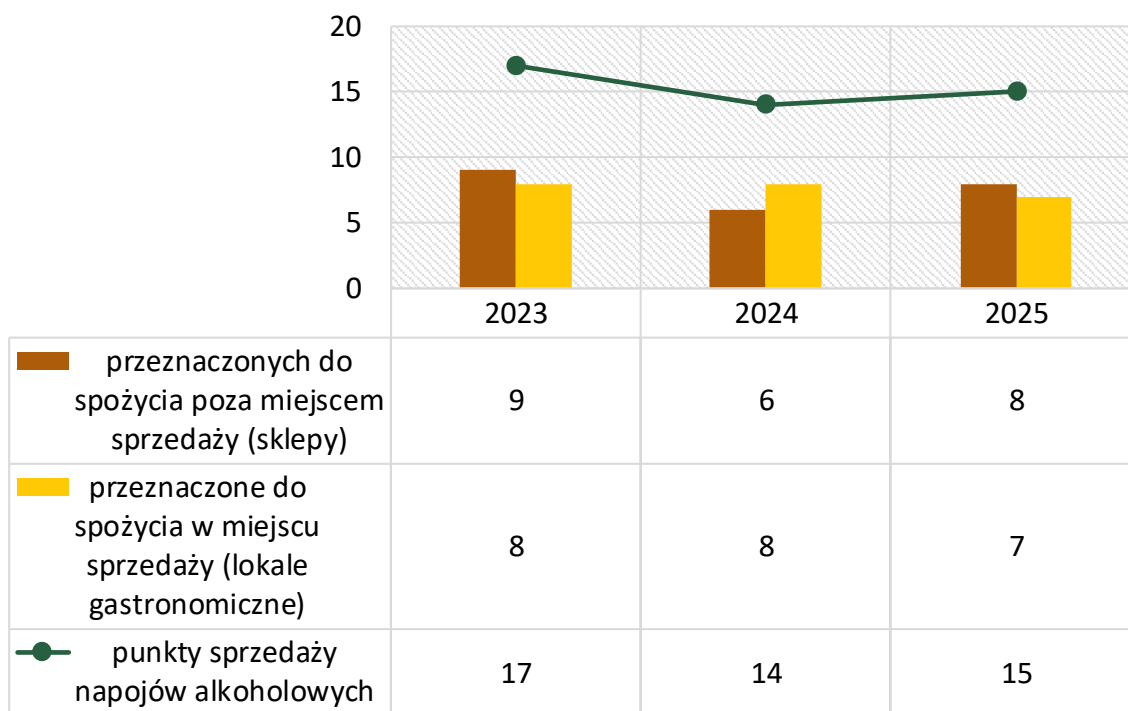
Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023, 2024 i 2025 rok

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Kruklanki. W 2025 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 5 383 463,96 zł, w tym 2 916 549,47 zł stanowiła wartość napojów o zawartości alkoholu do 4,5% oraz piwa, 414 965,84 zł – napojów o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa), natomiast 2 051 948,65 zł – napojów o zawartości alkoholu powyżej 18%.

W latach 2023-2025 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Kruklanki ulegała wahaniom. W 2025 roku funkcjonowało 15 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 8 punktów przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepów) oraz 7 punktów przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokal gastronomicznych). W 2024 roku liczba punktów wynosiła 14, w tym 6 sklepów i 8 lokal gastronomicznych. Z kolei w 2023 roku funkcjonowało 17 punktów sprzedaży – 9 sklepów

oraz 8 lokali gastronomicznych. Tym samym w analizowanym okresie ogólna liczba punktów sprzedaży zmniejszyła się o 2 punkty.

Wykres 23. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kruklanki na przestrzeni lat 2023-2025

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023, 2024 i 2025 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców powyżej 18 roku życia, przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kruklanki. W 2023 roku było to 145 osób, w 2024 roku – 175, z kolei w ostatnim analizowanym roku – 163 osoby. W omawianym okresie widoczne były zatem wahania.

Wykres 24. Liczba mieszkańców gminy Kruklanki przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2023-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2023, 2024 i 2025

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE I WYZWANIA ROZWOJOWE

Utrzymująca się potrzeba wsparcia osób z problemem uzależnień

Pomimo spadku liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, problem uzależnień nadal występuje w społeczności lokalnej. Korzystanie ze wsparcia Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Uzależnień oraz działania podejmowane przez GKRPA wskazują na potrzebę dalszego zapewniania pomocy osobom z problemem alkoholowym i ich rodzinom.

Podstawowy dostęp do form wsparcia

Brak grup wsparcia, klubów abstynenckich oraz organizacji działających w obszarze uzależnień wskazuje na potrzebę rozwoju lokalnej oferty pomocowej dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Potrzeba zwiększenia działań profilaktycznych

Brak rekomendowanych programów profilaktycznych przy jednoczesnej realizacji innych działań profilaktycznych wskazuje na potrzebę dalszego rozwijania i różnicowania oferty w tym zakresie, w szczególności o programy rekomendowane.

WNIOSKI Z DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH:

Problematyka uzależnień stanowi jeden z istotnych obszarów problemów społecznych występujących na terenie Gminy Kruklanki. Szczególnej uwagi wymaga problem alkoholu. Regularne spożywanie alkoholu deklarowała część badanych mieszkańców, w tym 6,3% sięgało po alkohol codziennie, 2,1% kilka razy w tygodniu, a 18,8% raz w tygodniu. Dodatkowo 50,0% ankietowanych zna w swoim otoczeniu osoby uzależnione od alkoholu.

Ważnym obszarem pozostaje również problem nikotynowy. Papierosy tradycyjne paliło 31,4% badanych mieszkańców, w tym 14,6% codziennie, natomiast po papierosy elektroniczne sięgało 27,3% respondentów. Dane te wskazują na potrzebę dalszej edukacji dotyczącej konsekwencji zdrowotnych używania wyrobów nikotynowych oraz działań wspierających ograniczanie ich używania.

Niepokojące są również dane dotyczące substancji psychoaktywnych. Zażywanie narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych zadeklarowało 27,2% dorosłych mieszkańców, a 25,0% badanych zna osoby nadużywające narkotyków.

Diagnoza zwraca także uwagę na uzależnienia behawioralne. Szczęólnego znaczenia nabiera korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu – 31,3% mieszkańców korzysta z nich od 1 do 3 godzin dziennie, a 20,8% od 3 do 5 godzin. Co istotne, 97,7% korzystających z urządzeń elektronicznych i Internetu przyznało, że zdarza im się korzystać z nich dłużej, niż początkowo zakładali. Może to wskazywać na potrzebę wzmacniania świadomości mieszkańców w zakresie bezpiecznego i kontrolowanego korzystania z nowych technologii.

Ważnym obszarem jest również hazard – kontakt z grami, w których można wygrać lub przegrać pieniądze, miało w ciągu ostatnich 12 miesięcy 43,7% dorosłych mieszkańców. Co więcej, wśród osób podejmujących takie zachowania 25,0% wskazało, że grało w celu rozwiązania trudności finansowych lub poprawy swojej sytuacji ekonomicznej.

Diagnoza ujawniła ponadto występowanie innych zachowań mogących wskazywać na problemy o charakterze behawioralnym. 62,5% mieszkańców często myśli o obowiązkach zawodowych po godzinach pracy, 33,3% deklaruje, że zawsze „zajada” stres i intensywne emocje, 22,9% odczuwa wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,

a 18,8% ma trudności z powstrzymaniem się od kupowania niepotrzebnych rzeczy przekraczających ich możliwości finansowe

Wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Kruklanki również odnotowano występowanie zachowań związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Kontakt z alkoholem zadeklarowało 21,1% uczniów, przy czym 6,5% badanych sięgnęło po alkohol jednokrotnie, 5,7% piło kilka razy (do 10 razy), 2,4% wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 6,5% uczniów zadeklarowało regularne spożywanie alkoholu, tj. przynajmniej raz w tygodniu. Wśród uczniów, którzy odpowiedzieli na pytanie dotyczące spożywania alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni, połowa (50,0%) nie piła alkoholu, natomiast 11,5% spożywało go 1-2 razy, 7,7% – 3-4 razy, a 30,8% – więcej niż 7 razy.

Problem dotyczy również wyrobów nikotynowych. Kontakt z tradycyjnymi papierosami zadeklarowało 17,9% uczniów, w tym 12,2% wskazało na regularne/codzienne palenie. Jeszcze wyższy odsetek badanych miał kontakt z e-papierosami – 20,3% uczniów, z czego 11,4% zadeklarowało ich regularne/codzienne używanie. Na uwagę zasługuje również postrzegana przez uczniów dostępność tych produktów – 33,3% uznało papierosy za łatwe do zdobycia w swojej miejscowości, a w przypadku e-papierosów odsetek ten wyniósł 41,5%.

Niepokojące są także deklaracje dotyczące substancji psychoaktywnych. Po narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia sięgnęło 10,5% uczniów, przy czym 7,3% zadeklarowało ich regularne/codzienne zażywanie. Istotnym elementem diagnozy jest również ocena dostępności tych środków – 10,6% uczniów uznało narkotyki za łatwe do zdobycia, a 12,2% tak samo oceniło dostępność dopalaczy.²⁷.

²⁷ Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Kruklanki w 2025 roku

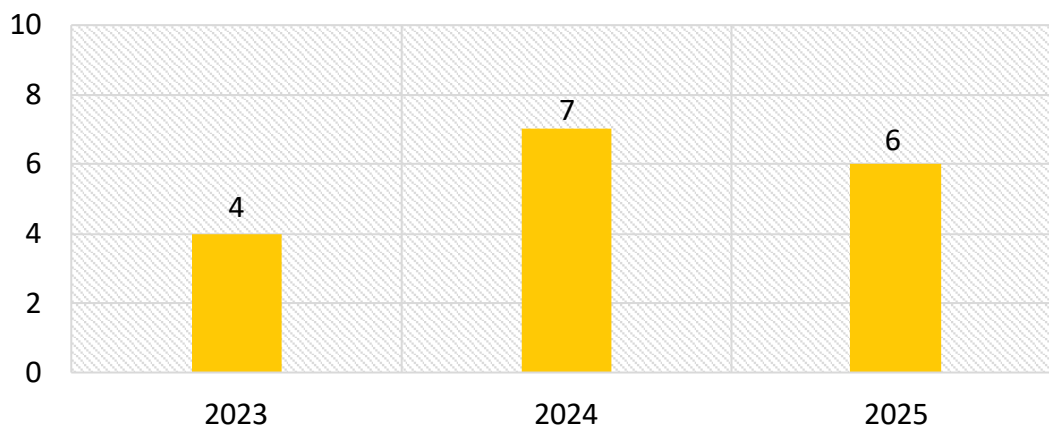
Przeciwdziałanie przemocy domowej

Niniejszy rozdział koncentruje się na problematyce przemocy w społeczności lokalnej, podkreślając jej znaczenie jako czynnika wpływającego na bezpieczeństwo, zdrowie i jakość życia mieszkańców.

Zrozumienie mechanizmów powstawania przemocy umożliwia planowanie skutecznych działań prewencyjnych, wsparcia dla osób dotkniętych przemocą oraz tworzenie polityki społecznej, która minimalizuje ryzyko występowania przemocy w lokalnej społeczności. Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Kruklanki zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**, którego celem funkcjonowania jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele m.in. pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz kuratorzy sądowi. W 2025 roku na dofinansowanie funkcjonowania Zespołu pozyskano środki w ramach „Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030” w wysokości 6 000,00 zł, z czego wykorzystano 5 317,34 zł.

W latach 2023-2025 liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Kruklankach ulegała wahaniom. W 2023 roku odbyły się 4 posiedzenia, w 2024 roku – 7, natomiast w 2025 roku – 6.

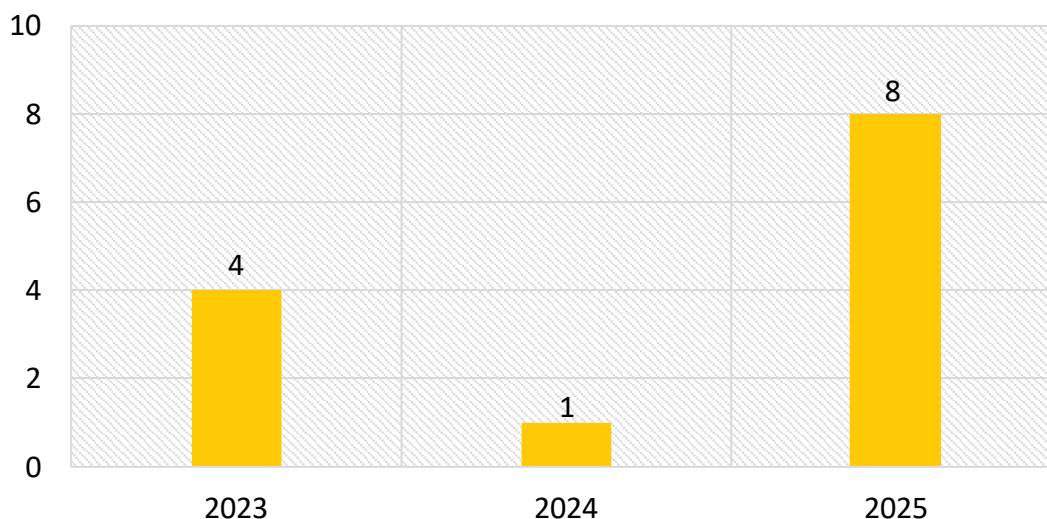
Wykres 25. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklankach za 2023, 2024 i 2025 rok

Podjęmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

W analizowanym okresie liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, ulegała znacznym wahaniom. W 2023 roku do Zespołu wpłynęły 4 Niebieskie Karty, przy czym 2 z nich zostały założone jeszcze w 2022 roku i były kontynuowane. W kolejnym roku odnotowano 1 Niebieską Kartę, natomiast w 2025 roku ich liczba wzrosła do 8. Dane wskazują zatem na wyraźne zwiększenie liczby kart przekazanych do Zespołu w ostatnim analizowanym roku.

Wykres 26. Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w latach 2023-2025

Źródło Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklankach za 2023 i 2024, 2025 rok

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, jednym z zadań Zespołów Interdyscyplinarnych jest **monitorowanie realizacji procedury „Niebieskie Karty”**, z kolei do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”. Ponadto, wobec osób stosujących przemoc objętych procedurą NK, muszą być prowadzone działania monitorujące przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.

Dodatkowo osoby uwiękane w problem przemocy domowej mogą na terenie gminy Kruklanki skorzystać m.in. ze wsparcia **Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Uzależnień** prowadzonego przez Gminę.

Osoby stosujące przemoc mogą być kierowane przez Zespół Interdyscyplinarny do udziału w **programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych**, których celem jest zmiana zachowań i postaw oraz ograniczenie zachowań przemocowych. W przypadku osób, u których występuje problem uzależnienia od alkoholu, podejmowane są również działania związane z kierowaniem do leczenia lub terapii odwykowej oraz współpracą z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W gminie Kruklanki w 2025 roku na leczenie odwykowe skierowano 3 osoby, 3 osoby skierowano do udziału w spotkaniach terapeutycznych w Gminnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Uzależnień, natomiast 4 osoby

skierowano do programów korekcyjno-edukacyjnych. Dla porównania, w 2024 roku w odniesieniu do każdej z wymienionych form działań odnotowano po 1 osobie. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc w gminie Kruklanki w latach 2024-2025

Rodzaj działań	Liczba osób, wobec których podjęto dane działania	
	2024	2025
Skierowanie na leczenie odwykowe	1	3
Skierowanie do udziału w spotkaniach terapeutycznych w Gminnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Uzależnień	1	3
Skierowanie do organów ścigania	0	1
Osoby skazane prawomocnym wyrokiem sądu w postępowaniu karnym	1	1
Skierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	1	4
Osoby, które nie podjęły współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym	0	1

Źródło: Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE I WYZWANIA ROZWOJOWE	
Potrzeba zapewnienia ciągłości wsparcia rodzin dotkniętych przemocą domową	Złożony charakter problemu przemocy domowej wymaga współdziałania różnych podmiotów zaangażowanych w pomoc rodzinom. Ważne jest zatem utrzymanie dostępności lokalnych form wsparcia oraz sprawnej wymiany informacji pomiędzy instytucjami uczestniczącymi w procedurze „Niebieskie Karty”.
Zapewnienie dostępności pomocy osobom doznającym przemocy	Funkcjonowanie Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego stanowi istotny element lokalnego systemu wsparcia. Zasadne jest utrzymywanie dostępności porad i konsultacji dla osób doświadczających przemocy oraz ich rodzin.

WNIOSKI Z DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH:

Skala deklarowanych doświadczeń związanych z przemocą wskazuje na potrzebę dalszego wzmacniania działań w tym obszarze. W ciągu ostatnich 12 miesięcy przemocy doświadczyło 29,2% badanych mieszkańców, przy czym część z nich wskazywała na jej powtarzalność. 35,4% respondentów zna osoby, które doświadczają przemocy domowej. Wśród deklarowanych doświadczeń najczęściej pojawiała się przemoc fizyczna (35,7%), a następnie przemoc psychiczna, seksualna i ekonomiczna (po 28,6%). Niepokój budują również postawy części mieszkańców wobec kar fizycznych stosowanych wobec dzieci – 41,7% badanych dopuszcza ich stosowanie przynajmniej w określonych sytuacjach, natomiast 35,4% nie potrafiło jednoznacznie wyrazić opinii w tej kwestii. Uzupełnieniem obrazu problemu jest cyberprzemoc, której w ostatnich 12 miesiącach doświadczyło 8,3% badanych, natomiast 6,3% przyznało się do jej stosowania.

W odniesieniu do dzieci i młodzieży również odnotowano znaczącą skalę doświadczeń związanych z przemocą. W ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doświadczyło 33,3% uczniów, natomiast 26,0% przyznało, że samo stosowało przemoc wobec innych osób. Wśród uczniów, którzy doświadczyli przemocy, najczęściej wskazywano

na jej występowanie ze strony uczniów ze swojej szkoły (52,5%) oraz rodzeństwa (50,0%). Najczęściej doświadczanymi formami przemocy była przemoc psychiczna (63,9%) oraz fizyczna (52,8%). Jednocześnie 65,8% uczniów wskazało, że przemoc między uczniami występuje w ich szkole, a 33,3% obserwuje takie sytuacje kilka razy w tygodniu. Problem przemocy obejmuje również przestrzeń cyfrową – 15,4% uczniów zadeklarowało, że doświadczyło cyberprzemocy, natomiast 6,5% przyznało się do jej stosowania.

Działania strategiczne powinny zatem koncentrować się na profilaktyce przemocy, zwiększaniu świadomości mieszkańców, wzmacnianiu kompetencji wychowawczych oraz zapewnieniu osobom doświadczającym przemocy łatwego dostępu do pomocy i specjalistycznego wsparcia²⁸.

²⁸ Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Kruklanki w 2025 roku

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Programowa część Strategii obejmuje takie elementy jak: **misja i wizja**, dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, **wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych**, **planowane działania**, **oczekiwane rezultaty**, **system aktualizacji oraz zasady monitorowania i ewaluacji**. W jej skład wchodzi także ramy finansowe oraz regulacje dotyczące realizacji dokumentu. Podstawą dla prognoz zawartych w tej części była szczegółowa diagnoza społeczna, która umożliwiła ocenę kluczowych uwarunkowań strategicznych. Zgromadzone w ramach analizy dane pozwoliły na wyznaczenie priorytetów działań oraz opracowanie kierunków, które mają na celu skuteczne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Perspektywa rozwoju społecznego – misja i wizja gminy Kruklanki

Misja i wizja stanowią fundament Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wyznaczając kierunek i nadrzędne cele działań podejmowanych przez Gminę Kruklanki.

Misja określa podstawowy cel funkcjonowania systemu wsparcia społecznego, wskazując, dla kogo i w jakim zakresie kierowane są działania oraz jakie wartości przyświecają podejmowanym inicjatywom.

Wizja przedstawia pożądany obraz społeczności w perspektywie długofalowej, pokazując, jakich zmian społecznych i jakości życia mieszkańców Strategia ma być instrumentem. Precyzyjne określenie misji i wizji pozwala na konsekwentne planowanie działań, integrację zasobów oraz monitorowanie efektów realizowanych programów i inicjatyw.

MISJA GMINY KRUKLANKI

Misją Gminy Kruklanki jest tworzenie otwartej, przyjaznej i aktywnej wspólnoty, odpowiadającej na potrzeby mieszkańców. Gmina wspiera osoby i rodziny w budowaniu samodzielności, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu oraz zapewnia dostęp do usług i możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnym. Działania Gminy opierają się na współpracy, dialogu, wzajemnej odpowiedzialności i trosce o jakość życia mieszkańców oraz rozwój całej wspólnoty.

WIZJA GMINY KRUKLANKI

Gmina Kruklanki jest nowoczesną, otwartą i przyjazną wspólnotą lokalną, w której każdy mieszkaniec czuje się ważną częścią społeczności. Gmina tworzy warunki sprzyjające aktywności, integracji i rozwojowi mieszkańców oraz zapewnia dostępne i dostosowane do ich potrzeb usługi. Wspólnie z mieszkańcami, instytucjami i organizacjami buduje społeczność opartą na współpracy, zaufaniu i wzajemnym wsparciu, dbając o rozwój Gminy i wysoką jakość życia.

Strategiczne kierunki polityki społecznej

Na podstawie przeprowadzonej analizy obszarów społecznych określono kluczowe kierunki strategiczne, mające na celu ograniczenie negatywnych zjawisk i wzmocnienie funkcjonowania społeczności lokalnej. Do każdego kierunku przypisano konkretne działania oraz określono podmioty odpowiedzialne za ich realizację, potencjalnych partnerów współpracy, wskaźniki pozwalające monitorować postęp, oczekiwane rezultaty oraz możliwe źródła finansowania. Takie podejście zapewnia spójne, kompleksowe i efektywne wdrażanie polityki społecznej zgodnie z założeniami strategicznymi.

1

Wzmacnianie rodzin i tworzenie dobrych warunków dla rozwoju dzieci i młodzieży.

2

Aktywizacja seniorów i wsparcie osób z niepełnosprawnościami.

3

Zapobieganie uzależnieniom i wzmacnianie działań profilaktycznych.

4

Budowanie bezpiecznej społeczności wolnej od przemocy.

5

Wzmacnianie samodzielności ekonomicznej mieszkańców oraz przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

6

Wzmacnianie dobrostanu psychicznego i dostępności wsparcia dla mieszkańców.

Cel strategiczny nr 1 – Wzmacnianie rodzin i tworzenie dobrych warunków dla rozwoju dzieci i młodzieży.**Cel operacyjny 1: Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych oraz wzmacnianie ich potencjału.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Objęcie rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych wsparciem asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin zmagających się z wyzwaniami o charakterze opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba asystentów rodziny. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu zachęcenie rodzin do pełnienia funkcji rodzin wspierających na terenie Gminy oraz rozwijanie tej formy wsparcia.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku funkcjonowania rodzin wspierających.	GOPS, UG	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Stworzenie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez zapewnienie opieki w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	GOPS, PCPR	Budżet Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Działania przewidziane do realizacji	Działania przewidziane do realizacji	Działania przewidziane do realizacji	Działania przewidziane do realizacji	Działania przewidziane do realizacji
Upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy rodzinom, w tym poradnictwie rodzinnym, psychologicznym i prawnym oraz wsparciu w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	GOPS, GKRPA, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	GOPS	Budżet Gminy
Podnoszenie kompetencji pracowników instytucji działających na rzecz wspierania rodziny poprzez organizację szkoleń, warsztatów i innych form doskonalenia zawodowego.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń i innych form.	GOPS, GKRPA, ZI, UG	Budżet Gminy
Inicjowanie działalności placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3 (Żłobka Samorządowego), zgodnie z lokalnym zapotrzebowaniem.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba miejsc w placówkach. Liczba dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w placówce.	UG, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Tworzenie warunków do rozwoju i edukacji dla dzieci i młodzieży.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zainicjowanie utworzenia placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, np. w formie świetlicy środowiskowej oraz rozwijanie jej oferty zgodnie z potrzebami mieszkańców.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba dzieci i młodzieży objętych zorganizowanymi formami wsparcia w placówce wsparcia dziennego.	UG, GKRPA, GOPS, NGO	Budżet Gminy
Doposażanie placówek oświatowych w sprzęt i pomoce dydaktyczne wspierające proces edukacji i rozwój uczniów.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie rozpoznawania potrzeb dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz planowania adekwatnych form wsparcia.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	GOPS, UG, placówki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie i wspieranie wydarzeń oraz inicjatyw integracyjnych, edukacyjnych i kulturalnych skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, BiOKGK	Budżet Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zwiększanie dostępności i efektywnego wykorzystania infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej z uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UG, NGO, placówki oświatowe, BiOKGK	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym, pedagogicznym i socjalnym.	UG, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwijanie i urozmaicanie oferty zajęć oraz aktywności dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy w czasie wolnym.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UG, GKRPA, NGO, placówki oświatowe, BiOKGK	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 2 – Aktywizacja seniorów i wsparcie osób z niepełnosprawnościami.**Cel operacyjny 1: Zapewnienie dostępu do usług społecznych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami zgodnie z ich potrzebami.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Dostosowywanie infrastruktury gminnej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz realizacji wspólnych działań.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, UG	Budżet Gminy
Realizacja i rozwijanie programów osłonowych oraz środowiskowych form wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów.	Liczba osób objętych programami.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kontynuowanie specjalistycznego wsparcia asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	GOPS, UG	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Realizacja i rozwijanie działań w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów”.	Zwiększenie bezpieczeństwa i dostępności wsparcia dla seniorów wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu.	Liczba osób starszych objętych wsparciem w ramach programu.	GOPS, UG	Budżet Gminy
Zapewnianie członkom rodzin lub opiekunom osób z niepełnosprawnościami dostępu do usług wsparcia.	Poprawa jakości życia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	GOPS, UG	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Rozwijanie i dostosowywanie usług opiekuńczych do potrzeb osób wymagających wsparcia.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	GOPS, UG, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami pomocy materialnej.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnościami seniorów.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnianie usług sąsiedzkich i usług transportowych osobom o ograniczonej mobilności.	Poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami i seniorów.	Liczba osób korzystających z usług sąsiedzkich i transportowych.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy
Współpraca z koordynatorem ds. opieki długoterminowej w zakresie wymiany informacji o dostępnych usługach, świadczeniach i miejscach w systemie wsparcia.	Zwiększenie dostępności informacji o usługach i świadczeniach z zakresu opieki długoterminowej oraz usprawnienie kierowania osób wymagających wsparcia do odpowiednich form opieki.	Liczba przypadków współpracy i wymiany informacji z koordynatorem ds. opieki długoterminowej dotyczących dostępnych usług, świadczeń i wolnych miejsc w placówkach oraz innych formach wsparcia.	PCPR, GOPS	Budżet Państwa
Organizowanie szkoleń, spotkań edukacyjnych i integracyjnych dla opiekunów nieformalnych oraz zapewnianie im dostępu do informacji i wsparcia.	Zwiększenie wiedzy, kompetencji i poczucia wsparcia opiekunów nieformalnych w zakresie sprawowania opieki nad osobami wymagającymi długoterminowego wsparcia oraz	Liczba zorganizowanych szkoleń, spotkań edukacyjnych i integracyjnych dla opiekunów nieformalnych.	PCPR, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
	przeciwdziałanie ich przeciążeniu i izolacji społecznej.			
Zapewnianie osobom starszym usług wsparcia w ramach bonu senioralnego.	Zwiększenie dostępności usług wsparcia dla osób starszych wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu.	Liczba osób starszych objętych usługami wsparcia w ramach bonu senioralnego.	UG, GOPS, NGO, PCPR	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Tworzenie warunków do aktywizacji i integracji osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizowanie zajęć, wydarzeń i aktywności sprzyjających integracji społecznej, aktywności fizycznej oraz rozwijaniu zainteresowań i umiejętności seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Wzrost zaangażowania seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne, poprawa ich kondycji fizycznej i psychicznej oraz rozwój nowych umiejętności i zainteresowań.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	GOPS, UG, NGO, BiOKGK, OSP, KPP	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych promujących pozytywny wizerunek seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zmiana postaw środowiska lokalnego wobec seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, BiOKGK	Budżet Gminy
Ułatwianie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do rehabilitacji społeczno-zawodowej, w tym poprzez kierowanie do WTZ oraz organizację transportu.	Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością, poprzez umożliwienie im udziału w placówkach rehabilitacji społeczno-zawodowej.	Liczba mieszkańców Gminy uczestniczących w WTZ.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Zainicjowanie działalności Klubu „Senior+” oraz rozwijanie jego oferty w zakresie aktywizacji i integracji seniorów.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba działających placówek/form. Liczba uczestników.	GOPS, UG, BiOKGK	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 3 – Zapobieganie uzależnieniom i wzmacnianie działań profilaktycznych.**Cel operacyjny 1: Ograniczanie problemu uzależnień poprzez realizację działań wspierających i terapeutycznych dla osób wymagających wsparcia.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie rodzinom dotkniętym problemem uzależnień pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji życiowej i funkcjonowania rodzin borykających się z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	GOPS	Budżet Gminy
Prowadzenie działań motywujących osoby uzależnione i współuzależnione do podjęcia terapii oraz korzystania z dostępnych form leczenia i wsparcia.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię odwykową, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób uzależnionych oraz wzmocnieni ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa jakości życia ich rodzin.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Podejmowanie czynności związanych z kierowaniem osób uzależnionych od alkoholu na badania przez biegłych oraz występowaniem do sądu z wnioskami o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie działalności Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Uzależnień i zapewnianie dostępności oferowanego w nim wsparcia.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba działających GPKI. Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w GPKI.	GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Tworzenie i wspieranie funkcjonowania samopomocowych grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.	Motywowanie oraz utrzymanie w abstynencji osoby uzależnionej/nadmiernie pijącej.	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych.	GKRPA, UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2: Podniesienie świadomości zdrowotnej mieszkańców poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących zdrowy tryb życia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN dotyczących problemu uzależnień.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	UG, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie w placówkach oświatowych warsztatów, zajęć edukacyjnych i pozalekcyjnych aktywności z zakresu profilaktyki uzależnień.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	UG, GKRPA, KPP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu oraz obowiązujących przepisów.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizowanie dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnień wypoczynku z programem profilaktycznym.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Poprawa kondycji psychicznej i emocjonalnej dzieci poprzez zapewnienie im bezpiecznego środowiska, sprzyjającego nawiązywaniu relacji i rozwoju umiejętności społecznych.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	GKRPA, UG	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach oraz realizacja działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków i możliwości zapobiegania uzależnieniom.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, GOPS, KPP, UG, NGO, placówki oświatowe, BiOKGK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podnoszenie kompetencji członków GKRPA oraz przedstawicieli grup zawodowych zaangażowanych w profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień poprzez organizację szkoleń.	Podniesienie kompetencji zawodowych uczestników szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, GOPS, UG, KPP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizowanie imprez, festynów, konkursów i innych wydarzeń promujących zdrowy styl życia we współpracy z instytucjami.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia.	GKRPA, UG, NGO, BiOKGK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie monitorowania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	KPP	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 4 – Budowanie bezpiecznej społeczności wolnej od przemocy.**Cel operacyjny 1: Udzielanie wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą domową.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	GOPS, GKRPA, KPP, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Upowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, UG, GKRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Podnoszenie kompetencji pracowników instytucji poprzez udział w szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej i realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	ZI, GOPS, GKRPA, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnianie osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej dostępu do poradnictwa i specjalistycznego wsparcia.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	UG, GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	ZI	Budżet Gminy
Zapewnianie osobom doświadczającym przemocy domowej dostępu do bezpiecznego schronienia we współpracy z sąsiednimi gminami/powiatami.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	ZI, GOPS, UG, PCPR	Budżet Gminy
Monitorowanie i diagnozowanie skali oraz charakteru zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Dostosowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	ZI, KPP, UG, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem.	Ograniczenie skali krzywdzenia dzieci na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej.	ZI, KPP, UG, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy oraz podnoszenie świadomości społecznej w zakresie tego problemu.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w kampaniach społecznych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim, dotyczących przemocy.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii.	GOPS, ZI, GKRPA, KPP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy. Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny i bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	placówki oświatowe, UG, KPP	Budżet Gminy
Przeprowadzanie akcji informacyjnych wśród mieszkańców w zakresie różnych form przemocy, w tym cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska przemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu form przemocy, w tym cyberzagrożeń.	ZI, UG, GOPS, GKRPA, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 5 – Wzmacnianie samodzielności ekonomicznej mieszkańców oraz przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Cel operacyjny 1: Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie szans na zatrudnienie osób pozostających bez pracy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, w tym poprzez umożliwianie korzystania z różnych form podnoszenia kwalifikacji.	Ograniczenie skali problemu bezrobocia na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	GOPS, UG, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców poprzez prace społecznie użyteczne i interwencyjne oraz roboty publiczne.	Promowanie uczestnictwa mieszkańców Gminy pozostających bez pracy, w działaniach takich jak prace społecznie użyteczne i roboty publiczne.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	GOPS, UG, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań informacyjnych dotyczących aktualnych możliwości uzyskania wsparcia, dostępnych programów aktywizacyjnych, szkoleń, staży oraz innych instrumentów rynku pracy wobec osób bezrobotnych.	Podniesienie świadomości osób pozostających bez pracy na temat oferowanych form pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wykorzystywanie kontraktów socjalnych jako narzędzia wspierającego aktywizację zawodową osób korzystających z pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale pozostających bez pracy.	Zwiększenie udziału osób bezrobotnych w programach aktywizacyjnych opartych na kontraktach socjalnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	GOPS	Budżet Gminy
Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do działań z zakresu planowania edukacji i przyszłej kariery zawodowej, dostosowanych do ich predyspozycji oraz potrzeb lokalnego rynku pracy.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Wspieranie inicjatyw związanych z rozwojem ekonomii społecznej oraz tworzeniem i funkcjonowaniem podmiotów ekonomii społecznej, jako formy integracji społecznej i zawodowej mieszkańców.	Wzmocnienie społecznej i zawodowej aktywności mieszkańców. Zwiększenie zatrudnienia wśród osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Liczba funkcjonujących w Gminie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych.	UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Cel operacyjny 2: Ograniczenie ubóstwa oraz wsparcie w poprawie jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej dostępu do odpowiednich form świadczeń i wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wsparcie w zakresie dożywiania w postaci zasiłków na zakup żywności oraz w formie posiłku.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie uczniom możliwości uzyskania wsparcia finansowego w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym udzielono pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UG, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności, na podstawie umów z sąsiednimi gminami/powiatami.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom w kryzysie bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze wsparcia schronisk/noclegowni.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej dostępu do pomocy w formie artykułów żywnościowych.	Zwiększenie bezpieczeństwa socjalnego osób i rodzin oraz poprawa ich warunków bytowych.	Liczba osób korzystających ze wsparcia.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 6 – Wzmacnianie dobrostanu psychicznego i dostępności wsparcia dla mieszkańców.

Cel operacyjny nr 1. Rozwój lokalnego systemu wsparcia oraz zwiększanie świadomości społecznej w zakresie zdrowia psychicznego.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Upowszechnianie informacji o dostępnych formach wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	GOPS, UG, NGO, BiOKGK, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja w placówkach oświatowych działań i programów z zakresu wczesnej profilaktyki zdrowia psychicznego, w tym dotyczących zachowań suicydalnych.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	placówki oświatowe, UG	Budżet Gminy

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zapewnianie dostępu do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom, młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	placówki ochrony zdrowia, UG, NGO, PPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnianie dzieciom i młodzieży dostępu do poradnictwa pedagogicznego i psychologicznego w placówkach oświatowych.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży oraz wczesne rozpoznawanie oznak zaburzeń zdrowia psychicznego.	Liczba pedagogów/psychologów szkolnych.	placówki oświatowe, UG	Budżet Gminy

Prognoza zmian w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Prognoza zmian w zakresie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036 ma na celu identyfikację kluczowych wyzwań oraz określenie głównych kierunków zmian w obszarze polityki społecznej. Jej zadaniem jest wskazanie potencjalnych problemów i tendencji, które mogą pojawić się w najbliższych latach, a także ich możliwego wpływu na funkcjonowanie społeczności lokalnej.

Poniżej wyodrębniono najistotniejsze obszary problemowe wraz z przewidywanymi kierunkami ich zmian. Uwzględnienie tych elementów pozwala na lepsze dopasowanie działań do zmieniających się potrzeb mieszkańców oraz bardziej efektywne planowanie polityki społecznej. Takie ujęcie sprzyja tworzeniu spójnych podstaw do dalszych analiz i planowania strategicznego, wspierając realizację działań odpowiadających na aktualne i przyszłe wyzwania społeczne w Gminie.

 Obszar problemowy	 Prognoza zmian
Rodzina w strukturze wsparcia społecznego 	Podnoszenie skuteczności i koordynacji działań podmiotów instytucjonalnych pracujących na rzecz rodzin.
	Intensyfikacja działań w zakresie wzmacniania kompetencji rodzicielskich oraz prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczych i wychowawczych.
	Zwiększająca się świadomość potrzeby wczesnego reagowania na problemy rodzinne.
	Większe zaangażowanie szkół i instytucji społecznych w pomoc rodzinie oraz upowszechnianie działań integrujących rodziny i wzmacniających więzi społeczne.

**Wsparcie społeczne
dla osób starszych
i z niepełnosprawnościami**

Wzrost liczby inicjatyw umożliwiających seniorom i osobom z niepełnosprawnościami aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Poprawa jakości życia poprzez zwiększenie dostępności miejsc publicznych, transportu i infrastruktury przyjaznej osobom z ograniczeniami sprawności.

Zwiększenie kompetencji cyfrowych seniorów, przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa.

Rozbudowa systemu usług socjalnych i opiekuńczych dla seniorów i osób z niepełnosprawnością, uwzględniających różne stopnie potrzeb i formy wsparcia.

Rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, asystenckie i rehabilitacyjne.

Rozwój usług środowiskowych umożliwiających dłuższe funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

**Profilaktyka i wsparcie
w obszarze uzależnień**

Konieczność intensyfikacji działań profilaktycznych w obszarze uzależnień, w tym związanych z podwyższeniem wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.

W związku ze zmieniającymi się wzorcami zachowań społecznych większej uwagi wymagać będą uzależnienia od Internetu, mediów społecznościowych, gier i hazardu.

Rozwój alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz rodzin.

Konieczność rozwijania zintegrowanego systemu wsparcia obejmującego profilaktykę, terapię oraz pomoc dla rodzin dotkniętych problemem uzależnień.

Prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, zwłaszcza w zakresie ograniczania zachowań ryzykownych i wzmacniania umiejętności radzenia sobie z presją społeczną.

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Dalsze rozwijanie działań profilaktycznych i edukacyjnych, mających na celu przeciwdziałanie utrwalaniu się destrukcyjnych wzorców zachowań.

Zapewnienie szybkiej interwencji oraz skutecznej współpracy służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i wsparcie rodziny.

Zapewnienie wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego osobom doświadczającym przemocy, w tym dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych przemocą.

Ochrona dzieci i młodzieży przed różnymi formami przemocy, w tym przemocą rówieśniczą i cyberprzecią, której ryzyko wzrasta wraz z powszechnością korzystania z narzędzi cyfrowych i mediów społecznościowych.

Sytuacja społeczno- gospodarcza i rynek pracy

Trudności w aktywizacji zawodowej części mieszkańców, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych, o niskich kwalifikacjach, po 50 roku życia oraz z niepełnosprawnościami.

Dalsze rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, rynku pracy oraz podmiotami sektora społecznego.

Wdrażanie Strategii będzie sprzyjać ograniczaniu zjawiska wykluczenia społecznego oraz wzmacnianiu integracji społeczno-zawodowej mieszkańców.

Zdrowie psychiczne

Wzrost znaczenia działań profilaktycznych i edukacyjnych, służących wzmacnianiu dobrostanu psychicznego mieszkańców.

Wdrażanie Strategii będzie sprzyjać budowaniu lokalnego systemu wsparcia, ukierunkowanego na profilaktykę, wczesne reagowanie oraz poprawę jakości życia.

Zapewnienie możliwie szerokiego dostępu do wsparcia specjalistycznego i wczesnej pomocy.

Ramy finansowe Strategii

Realizacja celów Strategii Rozwiązywania Problemów dla Społecznych Gminy Kruklanki na lata 2026-2036 wymaga określenia struktury finansowania, zgodnie z wymaganiami art. 16b ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Wskazanie dostępnych środków oraz potencjalnych źródeł finansowania pozwala ocenić realność wdrażania przyjętych założeń.

Podstawowym źródłem finansowania Strategii będzie budżet Gminy Kruklanki. Dodatkowo realizacja zadań przewidziana jest przy wsparciu środków zewnętrznych, w tym:

- budżetu Wojewody,
- budżetu Samorządu Województwa,
- Funduszu Pracy,
- Funduszu Solidarnościowego,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środków finansowych pozyskiwanych przez organizacje pozarządowe,
- środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii zależą od możliwości gminy Kruklanki oraz dostępności środków zewnętrznych. Prognozy finansowe na lata 2026-2036 zostały opracowane w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2024-2025, bazując na Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej, z przyjętym średnim rocznym wzrostem wydatków na poziomie 2,5%.

Takie podejście pozwala elastycznie reagować na zmiany w potrzebach społecznych i dostępnych środkach finansowych, zapewniając jednocześnie stabilne podstawy dla realizacji Strategii w wieloletniej perspektywie.

Tabela 20. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2025	78 497	1 844 487	0	43 839	1 661 719	3 628 542
2026²⁹	78 497	1 866 761	0	44 000	1 676 752	3 666 010
PROGNOZA						
2027	80 459	1 913 430	0	45 100	1 718 671	3 757 660
2028	82 470	1 961 266	0	46 227	1 761 638	3 851 601
2029	84 532	2 010 298	0	47 383	1 805 679	3 947 891
2030	86 645	2 060 555	0	48 568	1 850 821	4 046 588
2031	88 811	2 112 069	0	49 782	1 897 092	4 147 753
2032	91 031	2 164 871	0	51 027	1 944 519	4 251 447
2033	93 307	2 218 993	0	52 303	1 993 132	4 357 733
2034	95 640	2 274 468	0	53 611	2 042 960	4 466 676
2035	98 031	2 331 330	0	54 951	2 094 034	4 578 343
2036	100 482	2 389 613	0	56 325	2 146 385	4 692 802

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

Mechanizmy wdrażania oraz aktualizacji Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036 opiera się na zintegrowanym podejściu do prowadzenia polityki społecznej, uwzględniającym zarówno działania instytucjonalne, jak i aktywność społeczności lokalnej. Długookresowy charakter dokumentu oraz jego strategiczne cele wymagają zapewnienia ciągłości działań, a także bieżącego monitorowania postępów i elastycznego reagowania na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze.

Wdrażanie Strategii zakłada współpracę wielu podmiotów – instytucji publicznych, organizacji społecznych oraz partnerów lokalnych. Kluczowe znaczenie ma w tym zakresie skuteczna koordynacja działań, umożliwiająca spójne i komplementarne realizowanie zaplanowanych przedsięwzięć. Funkcję głównego koordynatora pełni Gminny Ośrodek

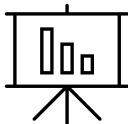
²⁹ Wartość za rok 2026 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok dla gminy Kruklanki.

Pomocy Społecznej w Kruklanki, który jest odpowiedzialny za organizację procesu wdrażania, współpracę z partnerami oraz bieżący nadzór nad realizacją zapisów Strategii.

W proces wdrażania Strategii zaangażowane są także jednostki organizacyjne Gminy, placówki oświatowe, instytucje ochrony zdrowia, służby i instytucje publiczne, a także sektor społeczny, w tym przede wszystkim organizacje pozarządowe oraz lokalni liderzy i partnerzy społeczni. Ważną rolę odgrywają również mieszkańcy Gminy, którzy nie tylko korzystają ze wsparcia, ale także współtworzą lokalną wspólnotę, zgłaszają potrzeby i włączają się w działania na rzecz poprawy jakości życia. Skuteczne wdrażanie Strategii opiera się więc na partnerstwie, współodpowiedzialności i zaangażowaniu wszystkich uczestników życia lokalnego.

Proces wdrażania obejmuje kolejne etapy związane z planowaniem działań, ich realizacją, monitorowaniem oraz oceną efektów. Istotnym elementem jest systematyczne gromadzenie danych oraz analiza wskaźników, które pozwalają ocenić stopień osiągnięcia założonych celów oraz skuteczność podejmowanych interwencji. Działania te wspierane są przez mechanizmy komunikacji i wymiany informacji pomiędzy zaangażowanymi podmiotami.

Tabela 21. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap		Termin realizacji
Etap I 	Przekazanie do zaopiniowania przez koordynatora do spraw opieki długoterminowej projektu dokumentu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036”.	III-IV kwartał 2026 r.
Etap II 	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Kruklankach o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036”.	IV kwartał 2026 r.
Etap III 	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	IV kwartał 2026 r. – IV kwartał 2036 r.
Etap IV 	Monitorowanie stopnia realizacji działań.	na koniec każdego roku w okresie od 2027 r. do 2036 r.
Etap V 	Ewaluacja efektów wdrażania Strategii.	II kwartał 2037 r.

Źródło: opracowanie własne

Strategia ma charakter dokumentu otwartego, co oznacza możliwość jej aktualizacji w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby mieszkańców, nowe wyzwania społeczne oraz uwarunkowania zewnętrzne. Ewaluacja Strategii powinna mieć charakter cykliczny i uwzględniać zarówno wyniki monitoringu, jak i opinie interesariuszy, w tym mieszkańców oraz partnerów społecznych. Proces aktualizacji może obejmować modyfikację działań, wprowadzanie nowych inicjatyw oraz dostosowywanie narzędzi realizacji do aktualnych możliwości organizacyjnych i finansowych Gminy.

Wdrażanie i aktualizacja Strategii uwzględniają również zmieniające się możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym funduszy krajowych i europejskich, co pozwala

na rozszerzanie zakresu realizowanych działań. Elastyczne podejście do zarządzania dokumentem umożliwia włączanie nowych zadań i inicjatyw, które na etapie opracowywania Strategii nie były możliwe do przewidzenia.

Przyjęty model wdrażania i aktualizacji Strategii sprzyja efektywnemu zarządzaniu polityką społeczną Gminy, zapewniając jej spójność, skuteczność oraz zdolność do reagowania na dynamicznie zmieniające się potrzeby lokalnej społeczności.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

Skuteczna realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wymaga prowadzenia otwartej komunikacji z otoczeniem. Zaangażowanie mieszkańców oraz partnerów lokalnych stanowi istotny element zarówno na etapie wdrażania, jak i aktualizacji dokumentu. Umożliwienie udziału społeczności lokalnej w tych procesach sprzyja lepszemu dopasowaniu podejmowanych działań do rzeczywistych potrzeb oraz wzmacnia poczucie współodpowiedzialności za rozwój Gminy.

Istotną rolę w tym zakresie odgrywają władze samorządowe, które odpowiadają za organizację i koordynację przepływu informacji. Ważne jest nie tylko przekazywanie rzetelnych i aktualnych informacji dotyczących realizacji Strategii, ale również zapewnienie sprawnych mechanizmów zbierania opinii, wniosków i rekomendacji ze strony mieszkańców oraz partnerów społecznych. Takie podejście umożliwia bieżące reagowanie na pojawiające się potrzeby i wyzwania.

W proces komunikacji zaangażowane są zarówno podmioty wewnętrzne, w tym pracownicy Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i pozostałych jednostek organizacyjnych, jak i szeroko rozumiane otoczenie zewnętrzne – mieszkańcy, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne oraz sektor prywatny. Współpraca tych środowisk sprzyja wymianie wiedzy, doświadczeń oraz budowaniu trwałych partnerstw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Istotne znaczenie ma również współdziałanie z podmiotami funkcjonującymi na poziomie ponadlokalnym, w tym z sąsiednimi gminami oraz instytucjami powiatowymi i regionalnymi.

W ramach działań komunikacyjnych przewiduje się w szczególności:

- informowanie o założeniach i postępach wdrażania Strategii,
- umożliwienie zgłaszania uwag i propozycji zmian w zakresie realizowanych działań,
- upowszechnianie informacji o projektach i inicjatywach podejmowanych w ramach Strategii,
- wykorzystanie nowoczesnych kanałów komunikacji, w tym stron internetowych, mediów społecznościowych oraz narzędzi cyfrowych,
- współpracę z mediami lokalnymi w celu zwiększenia dostępności informacji dla mieszkańców.

Promocja Strategii stanowi ważny element wspierający jej realizację, sprzyjający budowaniu świadomości społecznej oraz wzmacnianiu zaangażowania mieszkańców. Działania informacyjne obejmować będą m.in. publikowanie informacji o realizowanych projektach, ich efektach oraz źródłach finansowania, w tym środkach pochodzących z funduszy zewnętrznych, w szczególności Unii Europejskiej.

Sprawnie funkcjonujący system komunikacji społecznej przyczynia się do zwiększenia przejrzystości działań samorządu, budowania zaufania społecznego oraz skuteczniejszego wdrażania Strategii, opartego na współpracy i dialogu z lokalną społecznością.

Monitorowanie postępów i ocena efektów

Monitoring realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest kluczowym narzędziem pozwalającym ocenić efekty podejmowanych działań oraz stanowi podstawę do podejmowania decyzji dotyczących zasadności interwencji w obszarach wymagających wsparcia. W przypadku działań o charakterze długofalowym, należy uwzględnić dynamicznie zmieniające się uwarunkowania społeczne i gospodarcze, na które gmina Kruklanki nie zawsze ma bezpośredni wpływ. Dlatego proces monitoringu jest jednym z najważniejszych elementów realizacji Strategii, umożliwiając szybkie reagowanie na pojawiające się wyzwania i zmiany w lokalnym środowisku społecznym.

Wskaźniki monitoringu powiązane są bezpośrednio z wyznaczonymi celami strategicznymi, co pozwala na skuteczną ocenę postępów w realizacji działań oraz dokładne określenie stopnia osiągnięcia zakładanych rezultatów w kolejnych latach.

Kluczowym aspektem monitoringu jest zapewnienie dostępu do wiarygodnych źródeł danych. Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Dzięki temu możliwe jest uzyskanie danych o wysokiej jakości, aktualnych i porównywalnych z innymi jednostkami samorządu terytorialnego o podobnym charakterze społeczno-ekonomicznym.

Monitoring realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036 będzie prowadzony corocznie, co pozwoli na bieżące śledzenie postępów oraz podejmowanie działań korygujących w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji. Informacja na temat realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklanki.

System monitoringu Strategii został opracowany na podstawie wskaźników przypisanych do poszczególnych celów strategicznych. Umożliwiają one bieżącą ocenę postępów realizacji działań, stopnia osiągania założonych rezultatów oraz skuteczności wdrażania przyjętych kierunków interwencji. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe dotyczą danych dla 2025 roku, natomiast wartości docelowe wskazują oczekiwany rezultat.

Tabela 22. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2025 r.)	Oczekiwany rezultat
Wsparcie rodzin z dziećmi.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	4	stabilizacja/wzrost
	Liczba asystentów rodziny.	1	stabilizacja/wzrost
	Liczba rodzin wspierających.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	8,1	spadek
	Kwota odpłatności Gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (w zł).	141 577,00	spadek
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	0	wzrost
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży.	0	wzrost

Zabezpieczenie potrzeb oraz integracja seniorów i osób z niepełno-sprawnościami.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	27,0	spadek
	Liczba rodzin korzystających z opieki wytchnieniowej.	0	wzrost
	Liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	11	stabilizacja/wzrost
	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	8	wzrost/stabilizacja
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	17	wzrost/stabilizacja
	Liczba działających na terenie Gminy placówek aktywizujących dla seniorów (Klub Seniora).	1	stabilizacja
Przeciwdziałanie uzależnieniom i profilaktyka.	Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	0	wzrost/stabilizacja
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	163	stabilizacja/ wzrost
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami profilaktycznymi.	0	wzrost
	Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami profilaktycznymi.	0	wzrost
	Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami profilaktycznymi.	0	wzrost
	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy punktów informacyjno-konsultacyjnych.	1	stabilizacja
Społeczność lokalna wolna od przemocy.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy.	0	stabilizacja
	Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych.	1	stabilizacja/wzrost
	Liczba „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do ZI.	8	stabilizacja/spadek

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Społeczność lokalna wolna od przemocy.	Liczba osób stosujących przemoc skierowanych do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych.	4	stabilizacja/wzrost
	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	46,0	spadek
Wzmacnianie samodzielności ekonomicznej i aktywności społecznej mieszkańców.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	41,4	spadek
	Udział bezrobotnych mieszkańców do 30 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).	23,3	spadek
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).	47,6	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	36,9	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	14	stabilizacja/spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	32	stabilizacja/spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	48	stabilizacja/spadek
	Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	64	stabilizacja
	Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	48	stabilizacja
	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.	82	stabilizacja
	Wskaźnik deprivacji lokalnej (%).	9,81	spadek
Wzmacnianie dobrostanu psychicznego i dostępności wsparcia.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	stabilizacja/wzrost
	Liczba zrealizowanych programów/akcji wśród dzieci i młodzieży dotyczących profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	1	stabilizacja/wzrost

Źródło: opracowanie własne

Ewaluację określa się jako systematyczne badanie, prowadzone z użyciem zróżnicowanych metod, złożone ze zbierania danych, analizy, oceny oraz informowania o wynikach. Jego celem jest oszacowanie (w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów) jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania interwencji publicznych³⁰.

Przeprowadzenie ewaluacji umożliwia ocenę zrealizowania określonych celów względem dostępnych instrumentów i dysponowanych zasobów. Reasumując, ewaluacja pozwala na sprawdzenie, czy podejmowane działania i rozwiązania są właściwe, by osiągnąć wyznaczone cele w oparciu o istniejące potrzeby. Pełni również pomocniczą rolę w prowadzeniu dokumentu – od dostarczenia cennych informacji i rekomendacji do podejmowania słusznych decyzji, co pozwala na jego udoskonalenie. Ponadto, dzięki temu możliwe jest podniesienie jakości kolejnych wdrażanych dokumentów w przyszłości.

Ewaluacja może przyjmować różne formy i pełnić odmienne funkcje w procesie zarządzania polityką społeczną. W praktyce wyróżnia się m.in.:

³⁰ Olejniczak K., 2008, Wprowadzenie do zagadnień ewaluacji, w: red. Olejniczak K., Kozak M., Lendzion B., Teoria i praktyka ewaluacji interwencji publicznych. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa

Rysunek 6. Rodzaje ewaluacji

Przewiduje się przeprowadzenie oceny ex-post realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036, tj. po zakończeniu okresu jej wdrażania. W ramach ewaluacji analizie poddany zostanie stopień osiągnięcia założonych celów, skuteczność podejmowanych działań oraz adekwatność zastosowanych rozwiązań do zidentyfikowanych potrzeb społecznych. Badanie opierać się będzie na danych ilościowych, w szczególności analizie dokumentacji gminnej oraz sprawozdań instytucji.

W celu pogłębienia analizy zaleca się także przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców oraz przedstawicieli instytucji, co stanowić będzie uzupełnienie danych zastanych. Uzyskane wnioski posłużą ocenie efektów wdrażania dokumentu oraz sformułowaniu rekomendacji na przyszłość.

W KIERUNKU ZMIAN – PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kruklanki na lata 2026-2036 stanowi kompleksową odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby i wyzwania lokalnej społeczności, wyznaczając kierunki działań w perspektywie wieloletniej. Dokument ten integruje różnorodne obszary polityki społecznej, tworząc spójny system działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmacnianie potencjału społecznego oraz ograniczanie zjawisk wykluczenia i nierówności.

Przedmiotowa Strategia stanowi spójny i długofalowy dokument wyznaczający kierunki działań społecznych na terenie Gminy. Jej założenia zostały opracowane w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, analizę danych instytucjonalnych oraz wyniki badania ankietowego dotyczącego problemów społecznych w Gminie, przeprowadzonego wśród mieszkańców. Tak przyjęty sposób opracowania dokumentu umożliwił kompleksowe rozpoznanie najważniejszych wyzwań, potrzeb i potencjałów lokalnej społeczności, a następnie określenie celów oraz działań odpowiadających na zidentyfikowane obszary wymagające wsparcia.

Realizacja Strategii wymagać będzie systematycznych, skoordynowanych i partnerskich działań wielu podmiotów, co stanowi podstawę skutecznego wdrażania przyjętych kierunków interwencji oraz osiągania trwałych efektów społecznych. Skuteczność wdrażania Strategii uzależniona jest od zaangażowania wszystkich interesariuszy, w tym władz samorządowych, jednostek organizacyjnych, partnerów społecznych oraz mieszkańców, a także od zapewnienia odpowiednich zasobów finansowych, organizacyjnych i kadrowych. Istotne znaczenie ma również sprawne funkcjonowanie systemu monitoringu i ewaluacji, umożliwiającego bieżącą ocenę postępów oraz wprowadzanie niezbędnych modyfikacji.

Opracowanie oraz realizacja Strategii przynoszą szereg istotnych korzyści dla lokalnej społeczności, w szczególności:

- umożliwia rzetelne rozpoznanie potrzeb i problemów społecznych, w oparciu o dane oraz opinie mieszkańców,
- porządkuje i kierunkowuje działania samorządu w obszarze polityki społecznej,
- sprzyja lepszej koordynacji działań różnych instytucji i podmiotów lokalnych,
- pozwala na bardziej efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów finansowych i organizacyjnych,
- przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ograniczania zjawisk wykluczenia społecznego,
- wzmacnia potencjał i aktywność lokalnej społeczności,
- zwiększa możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację działań społecznych,
- umożliwia elastyczne reagowanie na zmieniające się potrzeby dzięki systemowi monitoringu i ewaluacji.

Bibliografia

1. Bakalarczyk R., Podmioty ekonomii społecznej w kształtowaniu polityki społecznej – różne role i obszary oddziaływania, *Polityka Społeczna*, 574 (01), 2022.
2. Kacprzak, A., Gońda, M., & Kudlińska-Chrósticka, I., Problemy społeczne. Trwałość i zmienność w dynamicznej rzeczywistości. Księga jubileuszowa z okazji 45-lecia pracy naukowej i dydaktycznej Profesor Jolanty Grotowskiej-Leder, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2022.
3. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*.
4. Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Kruklanki w 2025 roku.
5. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.
6. Olejniczak K., 2008, Wprowadzenie do zagadnień ewaluacji, w: red. Olejniczak K., Kozak M., Lendzion B., Teoria i praktyka ewaluacji interwencji publicznych. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.
7. Raport o stanie gminy Kruklanki za 2023, 2024 i 2025 rok.
8. Skarbek W. W., Wybrane Zagadnienia Metodologii Nauk Społecznych, Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie, Piotrków Trybunalski 2013.
9. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023, 2024 i 2025 rok.
10. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kruklankach za rok 2023, 2024 i 2025.
11. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2030.
12. Szatur-Jaworska B., Polityka społeczna – konceptualizacja pojęcia. W: B. Szatur-Jaworska, B. Rysz-Kowalczyk, J. Petelczyc. Perspektywa cyklu i biegu życia w polityce społecznej. Warszawa: Dom Wydawniczy ELIPSA., 2021.
13. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 639).
14. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.).

Źródła internetowe:

1. GUS – Bank Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl.
2. <https://stat.gov.pl>.
3. Mapa Egzaminów: www.mapa.wyniki.edu.pl.

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Proces powstawania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	6
Rysunek 2. Obszary problemowe sytuacji społecznej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	7
Rysunek 3. Kluczowe akty prawne stanowiące podstawę opracowania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	10
Rysunek 4. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Kruklanki według klas wielkości (stan na koniec 2025 roku)	35
Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego	74
Rysunek 6. Rodzaje ewaluacji	112

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Kruklanki w porównaniu do powiatu giżyckiego i województwa warmińsko-mazurskiego na przestrzeni lat 2023-2025	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Kruklanki w latach 2023-2025 (w procentach)	19
Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2023-2025	24
Tabela 5. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2023-2025	24
Tabela 6. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2023-2025	25
Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	38
Tabela 8. Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Kruklanki na przestrzeni lat 2023-2025	40
Tabela 9. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Kruklanki w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2023-2025	43
Tabela 10. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Kruklanki oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu giżyckiego na przestrzeni lat 2023-2025	44
Tabela 11. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2023-2025	46

Tabela 12. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2023-2025	47
Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2023-2025	53
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2023-2025.....	54
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2023-2025	54
Tabela 16. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2023-2025	57
Tabela 16. Działania GKRPA wobec osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin w latach 2023-2025.....	61
Tabela 17. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Kruklanki w latach 2023-2025	63
Tabela 18. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc w gminie Kruklanki w latach 2024-2025.....	71
Tabela 19. Ramy finansowe Strategii	103
Tabela 20. Harmonogram wdrażania Strategii.....	105
Tabela 21. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	108

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kruklanki w latach 2023-2025.....	17
Wykres 2. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2023-2025	20
Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kruklanki w latach 2023-2025	23
Wykres 4. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2023-2025	23
Wykres 5. Powody udzielania świadczeń w 2025 roku (liczba rodzin)	26
Wykres 6. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2023-2025.....	29
Wykres 7. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2023-2025.....	30
Wykres 8. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2023-2025	30
Wykres 9. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2023-2025 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	31
Wykres 10. Kwota odpłatności Gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2023-2025 (w złotych)	32
Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Kruklanki w latach 2023-2025	35

Wykres 12. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 ludności w gminie Kruklanki, powiecie giżyckim, województwie warmińsko-mazurskim oraz Polsce w latach 2023-2025	36
Wykres 13. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Kruklanki, powiecie giżyckim i województwie warmińsko-mazurskim na przestrzeni lat 2023-2025.....	41
Wykres 14. Liczba rodzin, którym została udzielona pomocy i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2023-2025 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	42
Wykres 15. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2023-2025.....	42
Wykres 16. Mieszkańcy gminy Kruklanki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2023-2025.....	43
Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2023-2025 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej ...	45
Wykres 18. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2023-2025 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej.....	53
Wykres 19. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2023-2025..	55
Wykres 20. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2024-2025	56
Wykres 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2023-2025 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej ...	60
Wykres 23. Liczba osób, z problemem alkoholowym, którym udzielono porad w Gminnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Uzależnień w latach 2023-2025	62
Wykres 24. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kruklanki na przestrzeni lat 2023-2025.....	64
Wykres 25. Liczba mieszkańców gminy Kruklanki przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2023-2025.....	65
Wykres 26. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	69
Wykres 27. Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w latach 2023-2025	70